

Udhëzime për të zbatuar lokalisht Agjendën 2030

Co-funded by
the European Union

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

KONTENTI

Udhëzime për të zbatuar lokalisht Agjendën 2030

PREZANTIMI

Pse nevojitet udhëzuesi?

Për kë është udhëzuesi?

1. KUSHTET THEMELORE PËR PJESËMARRJE KUPTIMPLOTË

Rregulla të arta, kushte bazë dhe mundësi

2. PJESËMARRJA E RINJËVE GJATË TRANZICIONIT

Këshilla se si të angazhoheni në mënyrë kuptimplotë me të rinjtë në secilën nga fazat kryesore të lokalizimit të Agjendës 2030: programimi, zbatimi, monitorimi dhe vlerësimi.

3. SIGURIMI I NDIKIMIT TE TË RINJTË DHE ADRESIMI I SFIDAVE KONKRETE

Ofron këshilla dhe zgjidhje konkrete për disa nga mundësitë dhe sfidat e përsëritura që mund të hasni kur bëhet fjalë për pjesëmarrjen e të rinjve.

4. DOKUMENTET

Dokumenti ofron skica të detajuara të udhëzimeve dhe shembujve të pjesëmarrjes së të rinjve nga e gjithë Evropa, të cilat janë referuar në të gjithë paketën.

Co-funded by
the European Union

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

Udhëzime për të zbatuar lokalisht Agjendën 2030

Pse nevojitet udhëzuesi?

Qëllimi i tij është të mbështesë dhe udhëzojë se si të organizohet një pjesëmarrje kuptimplote e të rinjve. Ai ofron një sërë parimesh, metodash dhe këshillash konkrete se si të maksimizohet pjesëmarrja domethënëse e të rinjve në programimin, zbatimin, monitorimin dhe vlerësimin e njerëzve të arritur nga projekti Rinia në Tranzicion.

Për kë është udhëzuesi?

Projekti synoi të përfshijë drejtpërdrejtë të rinjtë, politikëbërësit, organizatat rinore dhe palët e interesuara në formësimin e elementeve kryesore të projektimit të paketës së mjeteve, në mënyrë që të sigurohet se është sa më i dobishëm dhe sa më afër nevojave dhe sfidave reale të të rinjve dhe autoritetet vendore që avokojnë për një tranzicion të drejtë. Kjo paketë mjeteve i adresohet politikëbërësve rajonalë dhe lokalë përgjegjës për zbatimin e Agjendës 2030, si dhe palëve të tjera të interesuara të përfshira në proces. Ai ofron shembuj se si teknika të veçanta janë përdorur me sukses në të kaluarën. Paketa e veglave bazohet në punë të gjera në tavolinë, një rishikim të literaturës përkatëse dhe angazhim dhe intervista me ekspertë dhe palë të interesuara.

Co-funded by
the European Union

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

1. KUSHTET THEMELORE PËR PJESËMARRJE KUPTIMPLOTË

Rregulla të arta, kushte bazë dhe mundësi

Po bëhet gjithnjë e më e zakonshme që drejtues nga qytete dhe bashki të ndryshme të angazhojnë palët e interesuara dhe të punojnë së bashku për të gjetur zgjidhje për sfidat globale ose urgjente. Përfshirja e komunitetit është e dobishme për qeverisje më të mirë, projekte dhe programe me cilësi më të lartë dhe pranim më të madh social. Në këtë kontekst, projektimi dhe ofrimi i shërbimeve publike dhe pjesëmarrja e qytetarëve në këto procese po fitojnë vrull (Lorenz, 2023). Një gamë e gjerë aktorësh janë të përfshirë, duke bashkuar përvojën, njohuritë dhe idetë e tyre për të gjetur zgjidhjet më të mira për probleme specifike. Ideja është që, duke pasur parasysh përfshirjen aktive të palëve të interesuara dhe qytetarëve, kjo çon në pranimin më të mirë të rezultateve dhe lejon zgjidhje më specifike për kontekstin dhe të përshtatura (Lorenz, 2020). Sfidat e sotme shoqërore janë gjithnjë e më komplekse, të nxitura nga sfida të tilla si pandemia COVID-19, ndryshimet klimatike, transformimi dixhital, ndryshimet demografike dhe çështje të tjera, të cilat të gjitha kërkojnë përgjigje të shpejta dhe të synuara të politikave. Në fushën e politikave publike, qytetarët janë palët kryesore të interesuara që do të angazhohen në proceset e ndryshme të politikave. Këto procese bashkëkrijimi janë gjithashtu procese mësimore. Qytetarët bëhen bashkëkrijues sepse burimet dhe kompetencat e tyre specifike rezultojnë të vlefshme për ofrimin e shërbimeve publike. Të rinjtë janë një grup qytetarësh që marrin pjesë në proceset bashkëkrijuese. Pjesëmarrja e të rinjve kuptohet si procesi i përfshirjes së të rinjve në institucionet dhe vendimet që ndikojnë në jetën e tyre (Checkoway et al., 1995). Ai është veçanërisht i rëndësishëm në fushat ku njohuritë e të rinjve janë të rëndësishme dhe të vlefshme, pasi përmirëson cilësinë e vendimeve të marra dhe ndihmon për të kuptuar më mirë çështjet në fjalë. Këto janë zakonisht fusha që prekin interesat e tyre ose problemet e përditshme (Lorenz, 2023).

Co-funded by
the European Union

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

Lorenz (2023) përmbledh disa shembuj të përfitimeve individuale dhe më të gjera të pjesëmarrjes së të rinjve në politikëbërje:

Përfitime të nivelit individual:

1. Njohuritë dhe aftësitë

- 1. Aftësitë dhe kompetencat 1. Njohuri për komunitetin dhe mjedisin
- Të mësoni se si të krijoni ndryshim në komunitet
- Zhvillimi i aftësive të planifikimit, qeverisjes me pjesëmarrje dhe praktikës së saj

2. Qëndrimet dhe sjelljet që mund të fitojnë të rinjtë

- Bëhen më të hapur
- Përgjegjësia personale
- Kompetenca sociale dhe qytetare
- Zhvillimi i vlerave morale dhe imazhit për veten
- Efikasiteti dhe vetëvlerësimi
- Bëhen më konfident
- Rritja e entuziazmit për planifikim dhe përfshirje të komunitetit
- Frustrimi (kur të rriturit nuk i përgjigjen njohurive të të rinjve)
- Motivimi për të ndikuar në komunitet

Co-funded by
the European Union

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

Përfitime më të gjera:

3. Ndikimi i komunitetit në zhvillimin organizativ

- Fuqizimi psikologjik:
- Aftësi të përgjithshme socio-politike
- Motivimi për të ndikuar në komunitet
- Sjellje pjesëmarrëse
- Kontroll i perceptuar

Frank (2006) vuri re se pjesëmarrja në proceset e planifikimit ka një ndikim pozitiv tek të rinjtë duke rritur aftësitë dhe njohuritë e tyre (rreth çështjes, komunitetit lokal dhe si të krijohen ndryshime). Gjithashtu u zbulua se ata u bënë më të sigurt dhe më të gatshëm për t'u përfshirë në forma të tjera të angazhimit qytetar dhe se kishin entuziazëm të shtuar për planifikimin dhe përfshirjen e komunitetit. Është gjithashtu interesante të theksohet se të rinjtë u bënë të frustruar dhe negativë kur të rriturit injoronin pikëpamjet e të rinjve.

Proceset e bashkë-krijimit janë shoqëruar me ndryshime pozitive në sjelljen dhe qëndrimet e pjesëmarrësve të rinj, rritje të interesit për të ndikuar në komunitet, vetëbesim dhe vetëbesim (Frank, 2006) dhe rritje të aftësive socio-politike. Cilat elemente duhet të marrin parasysh proceset e politikëbërjes bashkë-konstituive për të angazhuar pozitivisht të rinjtë? Këtu, autori propozon tre elementë të procesit që mund të konsiderohen kyç për rritjen e njohurive të të rinjve për problemin e politikave që trajtohen, si dhe qëndrimet dhe sjelljet e tyre ndaj politikave:

1. Sugjerimi i parë është që të rinjtë duhet të mbështeten për të shprehur përvojat, pikëpamjet dhe opinionet e tyre më personale. Është e rëndësishme, ndër të tjera, të krijohen hapësira ku ata ndihen rehat dhe të sigurt (Lorenz, 2023). Sipas Vromen dhe Collin (2010) dhe Head (2011), perceptimi i të rinjve për pjesëmarrjen e tyre si kuptimplotë dhe të dobishëm është një nga arsyt kryesore për përfshirjen e tyre në politikëbërje. Sa më shumë që ata mendojnë se kontributi i tyre

Co-funded by
the European Union

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

përmirëson të kuptuarit e tyre për procesin e politikëbërjes dhe rezultatin e tij, aq më i madh është motivimi i tyre për të marrë pjesë.

2. Së dyti, që procesi i bashkëkrijimit të bëhet një proces mësimor për pjesëmarrësit e rinj, është e nevojshme të përvetësohen përmbajtje teorike dhe praktike në lidhje me çështjen në fjalë, si njohuritë për politikëbërjen dhe kontekstin më të gjerë socio-ekonomik.

3. Së treti, i frymëzuar nga nivelet e ndryshme të pjesëmarrjes së të rinjve, autori sugjeron që pjesëmarrësit e rinj duhet të inkurajohen vazhdimisht për të ngjitur shkallët e pjesëmarrjes. Ata duhet të punojnë për t'u bërë pronarë të procesit duke i inkurajuar ata të shprehin mendimet e tyre dhe të marrin vendime përkatëse se si të ecin përpara në proces. Për t'i bërë të rinjtë të ndihen më të sigurt, autori rekomandon zhvillimin e masave për t'i ndërgjegjësuar se si mund të përdoren njohuritë e tyre për të përmirësuar politikën, pasi kjo mund të rrisë ndjenjën e vlerës së shtuar në proces. Për më tepër, rekomandohet që këto masa të përfshijnë debate të frytshme për të ndihmuar të rinjtë të njohin se si njohuritë e tyre ndikojnë në politikëbërjen, mbrojnë të drejtat e tyre dhe ndikojnë drejtpërdrejt në to, pasi këto janë arsyet e identifikuar nga Head (2011) për të mbështetur përfshirjen më të madhe të të rinjve në çështje që i prekin drejtpërdrejtë.

Head (2011) sugjeroi tre arsye për përfshirje më të madhe të të rinjve: mbrojtjen e të drejtave të tyre; aftësia e të rinjve për të ndikuar në politikën që prekin drejtpërdrejt ata (p.sh. shërbimet, programet dhe të ngjashme); dhe pjesëmarrje sociale që çon në përfitime zhvillimore për të rinjtë e përfshirë në procese të tilla.

Egdell dhe McQuaid (2016) theksuan rolin e të rinjve në zhvillimin e iniciativave për aktivizimin e vendit të punës dhe pranuan se kjo pjesëmarrje në vendin e punës kishte një ndikim në mësimin dhe zhvillimin personal të të rinjve. Mësimi dhe zhvillimi personal ndodhin si në nivel individual (fitimet e aftësive dhe njohurive) dhe në një kontekst më të gjerë socio-ekonomik (p.sh. kuadri ligjor, etj.). Autorët kanë kryer tre raste studimore që tregojnë se si të rinjtë e përfshirë në proceset e zhvillimit të lidhura me programet e aktivizimit të vendit të punës i rrisin aftësitë e tyre (d.m.th.

**Co-funded by
the European Union**

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

bëjnë që zëri i tyre të dëgjohej në vendimmarrje), si dhe tregojnë faktorë individualë transformues (rritje në aftësitë e lidhura me lëndën dhe njohuri dhe vetëbesim) dhe faktorë të jashtëm transformues (aftësia për të ndikuar në faktorët e jashtëm).

2. PJESËMARRJA E RINJËVE GJATË TRANZICIONIT

Këshilla se si të angazhoheni në mënyrë kuptimplotë me të rinjtë në secilën nga fazat kryesore të lokalizimit të Agjendës 2030: programimi, zbatimi, monitorimi dhe vlerësimi.

Agjenda e vitit 2030, së bashku me Marrëveshjen e Parisit për ndryshimet klimatike, ka të bëjë me atë se si ne mund të punojmë së bashku për ta bërë botën një vend më të mirë dhe ofron një kornizë globale për bashkëpunimin ndërkombëtar mbi zhvillimin e qëndrueshëm dhe dimensionet e tij ekonomike, sociale, mjedisore dhe qeverisëse.

Programet e Këshillit të Qarkut Harghita janë të lidhura me objektivat e Agjendës 2030. Këshilli i Qarkut Harghita ka gjithsej 101 programe për të rinjtë. Pikat e programit të Harghita 101: Programi i Praktikës, Trajnimi i Bariut, Programi i Këndeve të Lojërave dhe Hapësirës në Komunitet, Kompet Rumune, Lëvizja e Shkollës Pyjore, Kampi i Hipjes në Kuaj, Orientimi në Karrierë, Trajnim Guida, Kalaja e Shtëpisë Harghita, Programi i Punës së Studentëve, Zhvillimi i Portalit Vullnetar, Foto Trajnime, tenderë për të rinjtë, Erasmus, ngritja e shtëpive inkubator, forume diskutimi, programe bursash, lëvizja e produkteve Szekler, këshilla për aplikim, ndihma në arsimin profesional, mësimi i zanateve tradicionale, programe shkëmbimi.

Dita e Rinisë

Me rastin e Ditës së Rinisë, Këshilli i Qarkut Harghita, së bashku me organizatat rinore të qarkut Harghita, organizuan një sërë ngjarjesh të bazuara në një sesion idesh, i cili përfshinte poezi slam, diskutime ndërkulturore, aktivitete artistike, vizita në bibliotekë, madje edhe një kamp skautistësh.

Co-funded by
the European Union

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

Arsim cilësor dhe pabarazi

Për të siguruar arsim cilësor, Këshilli i Qarkut Harghita i ka dhënë gjithmonë prioritet çështjes së arsimit të pakicave, duke kontribuar kështu në uljen e pabarazive në arsimimin e fëmijëve rumunë dhe hungarezë. Në të njëjtën kohë, Këshilli i Qarkut Harghita është gjithashtu i përkushtuar për rikthimin e prestigjit të arsimit profesional, përshtatjen e formimit profesional me nevojat e tregut të punës dhe forcimin e këshillimit dhe orientimit profesional të karrierës për të rinjtë. Nëpërmjet Agjencisë së Zhvillimit të Qarkut Harghita, në vitin 2017 u krijua një grup pune profesionistësh në nivel qarku. Nuk ka dyshim që e ardhmja e të rinjve përcaktohet kryesisht nga cilësia e sistemit arsimor.

Ne e konsiderojmë të nevojshme shkëmbimin e përvojës profesionale në fushën e formimit profesional në Qarkun Harghita, trajnimin e këshilltarëve për drejtimin e karrierës dhe aktivitetet përkatëse, si dhe zhvillimin e kurrikulave të mësimit elektronik. Nëpërmjet vizitave në klasë, ne kontribuojmë në kuptimin e vizionit të të rinjve në kontenë Harghita, duke i përfruar kështu me mirë aktivitetet tona me nevojat e tyre. Çdo vit, Agjencia për Zhvillimin e Qarkut Harghita organizon një sërë seancash vizitash në klasë që synojnë ofrimin e shembujve të mirë të një profesioni specifik për studentët që janë gati të zgjedhin një karrierë. Në rajonin tonë, mësimi i gjuhës rumune dhe rezultatet e provimeve në këtë lëndë janë një nga çështjet më të rëndësishme. Në Këshillin e Qarkut Harghita, ne i japim përparësi mësimit të rumanishtes për pakicat dhe e konsiderojmë të rëndësishme përvetësimin e gjuhës shtetërore nga studentët. Duke marrë parasysh rezultatet e provimeve të diplomimit, mund të thuhet se një përqindje e madhe e studentëve në qarkun Harghita nuk arrijnë nivelin e kalueshmërisë, veçanërisht në lëndët e gjuhës dhe letërsisë rumune. Një grup njerëzish po punon për reformën e mësimdhënies së gjuhës rumune, me qëllim që të sigurohet që gjuha dhe letërsia rumune të mësohet dhe vlerësohet në të gjitha nivelet, sipas një kurrikule specifike për studentët që u përkasin pakicave kombëtare. Këshilli i Qarkut Harghita mbështet arsimin e dyfishtë, jo vetëm në nivel teorik, por edhe në nivel praktik. Është e

**Co-funded by
the European Union**

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

rëndësishme që njohuritë teorike të marra në institucionet e arsimit të lartë të përforcohen nga përvoja profesionale që studentët mund të fitojnë në një ndërmarrje apo institucion vendor.

Programi i praktikës

Çdo vit, Këshilli i Qarkut Harghita ofron një program praktike me pagesë për profesionistët e rinj. Në tetor 2019, Këshilli i Qarkut Harghita nisi programin e praktikës, i cili synon t'u sigurojë kandidatëve zhvillim profesional dhe personal, si individualisht ashtu edhe si pjesë e një komuniteti profesional. Pjesëmarrësit në program kanë mundësi të fitojnë përvojë pune dhe të zhvillojnë aftësi dhe kompetenca praktike në një periudhë pesë mujore. Trajnimet lehtësojnë kalimin nga sistemi arsimor në tregun e punës. Ka pasur tashmë disa shembuj të njerëzve që kanë filluar të ndërtojnë karrierën e tyre me kohë të plotë në Këshillin e Qarkut Harghita pas përfundimit të stazhit të tyre.

Programi i mbështetjes për aktivitetet rinore

Çdo vit, Këshilli i Qarkut Harghita mbështet aktivitete rinore, si organizimi i kampeve tematike, blerja e mjeteve pamore dhe mjeteve didaktike për zhvillimin e shkollës. Ai mbështet aktivitetet e organizatave rinore, duke organizuar konferenca, trajnime, seminare, kampe, seminare dhe konkurse. Në kuadër të programit për të rinjtë, Këshilli i Qarkut mbështet organizimin e shkëmbimeve profesionale dhe programeve të trajnimit, si dhe orientimin profesional dhe aktivitetet në kuadër të programit "Pas shkollës". Ata mund të aplikojnë për mbështetje për zhvillimin e aftësive dhe aplikimeve praktike, blerjen e mjeteve interaktive dhe inovative dhe marrjen e bashkëfinancimit për aplikimet e paraqitura pranë institucioneve të tjera në kuadër të programeve të dixhitalizimit në shkolla.

Pabarazitë, zhdukja e varfërisë

Këshilli i Qarkut Harghita ka ngritur gjithashtu një grup pune për varfërinë ekstreme ndër vite, duke përfshirë punonjës të rinj socialë. Qëllimi i tij është të promovojë përfshirjen sociale të komuniteteve që jetojnë në varfëri ekstreme në qarkun Harghita dhe të lehtësojë pjesëmarrjen ndërsektoriale duke inkurajuar bashkëpunimin e nevojshëm profesional.

**Co-funded by
the European Union**

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

Këshilli i Qarkut Harghita për familjet

Këshilli i Qarkut Harghita është i angazhuar për të rritur numrin e masave që synojnë mbështetjen e drejtpërdrejtë të jetës familjare dhe forcimin e ndikimit të tyre. Ne e konsiderojmë të rëndësishëm kultivimin e kulturës së jetës familjare, ruajtjen dhe transmetimin e aspekteve shpirtërore dhe morale të saj, ndërsa në të njëjtën kohë dëshirojmë të jemi një forcë konservuese në veprimtarinë ekonomike. Ne inicojmë, promovojmë dhe mbështesim masat e mirëqenies familjare që forcojnë dhe mbështesin krijimin e familjeve, krijimin e shtëpive dhe rritjen e fëmijëve nga pikëpamja e jetës sonë komunitare, përmes forcës së ekzistencës kombëtare, kulturës, fesë, ekonomisë, dhe sport. Thirrjet e këtij viti për propozime nga Këshilli i Qarkut mbështetën programet e përfshirjes sociale, programet e edukimit pas shkollor dhe të trajnimit, por edhe një sërë nismash si “Shkolla e Prindërve”, të cilat forcojnë kulturën e jetës familjare. Më shumë se 5000 individë dhe familje përfitojnë çdo muaj nga ndihma sociale e ofruar nga Drejtoria e Mbrojtjes Sociale dhe e Mbrojtjes së Fëmijëve të Qarkut, një nën-agjenci e Këshillit të Qarkut Harghita. Përfitimet e dhëna nga drejtoria janë ndihmë e konsiderueshme financiare për të lënduarit dhe familjet e tyre. Përafërsisht 4000 të rritur dhe 1000 fëmijë me aftësi të kufizuara jashtë sistemit marrin ndihmë.

Programi për shëndetin

Për të ruajtur shëndetin, Këshilli i Qarkut Harghita në bashkëpunim me Spitalin Emergjent të Miercurea Ciuc ofron çdo vit teste depistimi falas për popullsinë e qarkut. Në specialitete të tilla si oftalmologjia, kardiologjia, mjekësia e brendshme, pediatria, urologjia, dermatologjia, radiologjia, gjinekologjia, otorinolaringologjia dhe neurologjia. Spitali Emergjent i Miercurea Ciuc kryen programe të ndryshme depistimi të organizuara nga departamenti i koordinimit të programit të shqyrtimit: ekzaminime dhe depistime gjinekologjike (ekzaminime të specializuara, ultratinguj, depistime për kancerin e qafës së mitrës). Klinika e psikologjisë ofron edhe këshillim psikologjik gjatë shtatzënisë, si dhe informacion dhe përgatitje për lindje.

**Co-funded by
the European Union**

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

Programi i mirëqenies

Këshilli i Qarkut Harghita është i përkushtuar për zhvillimin e infrastrukturës në vendbanimet e vogla të izoluar, kjo është arsyeja pse ofron ndihmë në ndërtimin e sistemeve moderne, të thjeshta dhe të lira të shërbimeve për të gjitha vendbanimet e vogla në qarkun Harghita. Të gjithë njerëzit në qark kanë të drejtën e kushteve të shekullit të 21-të, pavarësisht se ku jetojnë. Kjo është një mënyrë tjetër për të inkurajuar të rinjtë që të shpërngulen në fshat dhe për t'i dhënë një frymë të re fshatrave tanë të vegjël. Nëpërmjet programit të fshatit të vogël, ne synojmë instalimin e furnizimit me energji elektrike dhe ujë.

Shtëpi inkubatori

Përveç inkurajimit të të rinjve në qarkun Harghita që të qëndrojnë dhe të kthehen në shtëpi, ne synojmë të krijojmë një rajon miqësor ndaj sipërmarrësve. Shtëpia jonë e inkubatorit në Odorheiu Secuiesc ndodhet në Qendrën e Biznesit Harghita, e cila kishte një normë zënie prej 85% në tetë muajt e parë të funksionimit, e cila tani është rritur në 100% dhe ka më shumë njerëz në listën e pritjes. Në Cristuru Secuiesc ne po punojmë për të nxitur industrinë e tekstit pranë shkollës së mesme Zeyk Domokos dhe në Miercurea Ciuc do të mbështesim bizneset përgjatë sektorit krijues. Ndërtesa e vjetër e kopshtit në Balan do të shndërrohet në shtëpi inkubator. Gjithashtu do të ketë mundësi trajnimi për sipërmarrësit që do të strehohen në inkubator.

Zhvillimi i infrastrukturës

Qëllimi ynë është ta bëjmë transportin më të sigurt. Ne duam gjithashtu ta bëjmë Qarkun Harghita më të aksesueshëm duke rregulluar përdorimin e tokës dhe përshpejtuar ndërtimin e rrugëve. Ne mund të zhvillojmë ekonomikisht dhe turistike vetëm nëse bëhemi lehtësisht të aksesueshëm dhe kemi rrugë të mira nga një vendbanim në tjetrin.

**Co-funded by
the European Union**

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

Zero mbetje

Këshilli i Qarkut Harghita, si institucion, gjithashtu përpiket për zero prodhimin e mbetjeve dhe i promovon ato mes banorëve të qarkut. Këshilli po punon për vënien në punë të qendrës së menaxhimit të mbetjeve në Remetea. Qendra e Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve tashmë ka përfunduar dhe kontraktorët janë të ftuar të aplikojnë për vënien në punë. Qendra e menaxhimit të mbetjeve është projektuar për të përpunuar rreth 100 000-ton mbetje në vit, sipas Agjencisë për Mbrojtjen e Mjedisit të Qarkut Harghita. Popullsia e qarkut Harghita prodhon 64 000-ton mbetje në vit. Landfilli do të mbushet për rreth 6 - 7 vjet, por nëse e gjithë popullsia e qarkut fillon të mbledhë mbetjet e tyre në mënyrë selektive, kjo mund të shtyhet për 20 vjet. Qendra e Integruar e Menaxhimit të Mbetjeve në Remetea ka një stacion kompostimi dhe një stacion selektiv të klasifikimit të mbetjeve dhe të dy ofertat nuk mund të bëhen pa njëri-tjetrin. Tenderi i radhës do të nisë në shtator dhe me nënshkrimin e dy kontratave do të fillojë funksionimi i qendrës së depozitimit të mbetjeve.

**Co-funded by
the European Union**

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

3. SIGURIMI I NDIKIMIT TE TË RINJTË DHE ADRESIMI I SFIDAVE KONKRETE

Ofron këshilla dhe zgjidhje konkrete për disa nga mundësitë dhe sfidat e përsëritura që mund të hasni kur bëhet fjalë për pjesëmarrjen e të rinjve.

1. Çfarë është pjesëmarrja e të rinjve?

Përkufizimi i pjesëmarrjes së të rinjve është një proces i përfshirjes së të rinjve në institucionet dhe vendimet që ndikojnë në jetën e tyre. Ai përfshin iniciativa që theksojnë reformën arsimore, cilësinë mjedisore dhe çështje të tjera; që përfshijnë popullsi të dalluara nga klasa, raca, gjinia dhe karakteristika të tjera; dhe që operojnë në zonat rurale, qytetet e vogla, periferitë dhe lagjet e qyteteve të mëdha në zonat në zhvillim dhe vendet industriale në mbarë botën.

Si shprehje e pjesëmarrjes, të rinjtë po organizojnë grupe për veprim social dhe politik, duke planifikuar programe sipas zgjedhjes së tyre dhe duke mbrojtur interesat e tyre në komunitet. Ata po rrisin vetëdijen, po edukojnë të tjerët për çështjet që kanë të bëjnë me ta dhe po ofrojnë shërbime që ata zgjedhin. Asnjë strategji e vetme nuk karakterizon të gjitha qasjet ndaj pjesëmarrjes. Aktivizmi rinor është angazhimi i të rinjve në organizimin e komunitetit për ndryshime sociale. Pjesëmarrja e të rinjve në ndryshimet shoqërore përqendrohet më shumë në aktivizmin e orientuar drejt çështjeve sesa në politikat tradicionale partiake apo elektorale. Për shkak të konteksteve dhe çështjeve shumë të ndryshme, aktivizmi rinor kuptohet ndryshe dhe për ta ilustruar këtë ekzistojnë disa lloje të aktivizmit rinor. Aktivizmi i drejtuar nga të rinjtë kërkon që të rinjtë të jenë lëvizësit kryesorë brenda një lëvizjeje. Do të thotë që të rinjtë marrin drejtimin dhe angazhohen për ndryshime shoqërore shpesh duke ndjekur parimet e nga të rinjtë, për të rinjtë, me të rinjtë.

Aktivizmi social është një formë e aktivizmit rinor që organizohet, informohet, udhëhiqet dhe vlerësohet nga të rriturit dhe shpesh marrin pjesë të rinjtë. Nën aktivizmin rinor në një qasje të tillë do të ishte vullneti, motivimi dhe energjia e të rinjve për të kontribuar në ndryshimet sociale në komunitetet ku ata jetojnë.

Co-funded by
the European Union

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

1.1 Sfida konkrete

Cilat janë arsyet e pasivitetit të të rinjve në jetën publike?

- Pjesëmarrja: në disa raste, të rinjtë nuk kanë kompetenca për të marrë pjesë në vendimmarrje dhe në fakt marrin pjesë të plotë në proceset e pjesëmarrjes.

Janë identifikuar shkaqet e mëposhtme:

- Mungesa e qasjes në arsim e cila mundëson pjesëmarrjen.
- Nuk ka një kulturë specifike pjesëmarrjeje të promovuar në përvojat jetësore të të rinjve – ata shpesh shihen si përfitues, por jo pjesëmarrës të barabartë.
- Kufizimi i burimeve për të rinjtë që të lëvizin realisht, të shprehen dhe të kapërcejnë barrierat e ndryshme për pjesëmarrje.

Për shkak të këtij hendeku, efektet e dukshme janë rritja e hendekut social midis të rinjve, për shembull, të rinjtë ruralë dhe urbanë, një hendek dixhital midis të rinjve etj. Gjithashtu, shumë të rinj janë të përjashtuar nga proceset vendimmarrëse për shkak të mosvetëdijes për procese të tilla ose thjesht të injorohen dhe të shtyhen mënjane pasi nuk kanë trajnimin e duhur për të folur në takime të tilla.

1.2. Metodatat dhe praktikatat e mira për përfshirjen e të rinjve

Mjetet kryesore për pjesëmarrjen e të rinjve:

- edukimi për pjesëmarrje
- shpërndarja e informacionit tek të rinjtë
- mbështetje për programet dhe iniciativat e të rinjve
- mbështetje për organizatat e të rinjve
- pjesëmarrja e të rinjve në OJQ
- pjesëmarrja e të rinjve në çështjet lokale dhe rajonale
- mbështetje për këshillat rinorë, parlamentet rinore dhe forumet rinore

Co-funded by
the European Union

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

Format klasike të pjesëmarrjes së të rinjve:

- Format përfaqësuese: kjo mund të jetë vetëqeverisja studentore, këshilli studentor, tryezë e rrumbullakët rinore, kryetari i bashkisë studentore, fëmijët e komunës dhe këshilli rinor.
- Organizimi i një seance dëgjimore për të rinjtë: Ora e mirëseardhjes, ditë e hapur me vendimmarrësit dhe të rinjtë.
- Huluntim: ose huluntim vëzhgues (p.sh. të rinjtë që skanojnë këndet e lojërave dhe vendet e frekuentuara nga të rinjtë), ose pyetësorë ose intervista me të rinjtë për çështje që i prekin ata në një bashki të caktuar ose pjesë të një komune.
- Projektet rinore: projekte që janë të dizajnuara dhe/ose përfshijnë të rinjtë, të zbatuara nga të rinjtë. Shumica e projekteve rinore janë gjithashtu projekte komunitare pasi synojnë një komunitet ose një grup të rinjsh.
- Organizimi i debateve, tryezave të rrumbullakëta
- Ngjarje me dhe të organizuara nga të rinjtë
- Zyra e Rinisë. - Krijimi dhe drejtimi i një organizate rinore: ka shumë metoda dhe forma të ndryshme aktiviteti në fushën e organizimit të të rinjve.

Dialog i Strukturuar

Kanalet, ndërfaqet për adresim

- Faqet dhe ndërfaqet e mediave sociale
- Grupet online dhe offline
- Reklammat (tani online)
- Përmes shkollave
- Në bashkëpunim me partnerët (p.sh. OJQ-të, rrjetet)
- Përmes programeve
- Forume, organizata pjesëmarrëse

**Co-funded by
the European Union**

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

Bazat e komunitetit dhe rrjetëzimit:

Qëllimi i zhvillimit të komunitetit (dhe rrjedhimisht i komuniteteve rinore) është të promovojë përkatësinë ndaj komunitetit lokal dhe shoqërisë. Qëllimi përfundimtar është që secili t'i përkasë diçkaje dhe dikujt, të jetojë në një komunitet - dhe të ngulitur në shoqëri, të ketë mundësinë - mundësinë - të përmirësojë kushtet e tij të jetesës dhe të jetë në gjendje të bashkëpunojë.

Pesë funksionet e komunitetit në jetën tonë:

- Socializimi, përmes të cilit komuniteti rrënjos tek anëtarët e tij disa vlera, vlera që janë më të vlefshme në kulturë.
- Mirëqenia ekonomike: komuniteti siguron jetesën për anëtarët e tij.
- Pjesëmarrja sociale: komuniteti u ofron anëtarëve të tij mundësinë për t'u socializuar, për të jetuar shoqërisht dhe për të ushtruar të drejta dhe detyra.
- Kontrolli social është gjithashtu funksion i komunitetit. Kontrolli bazohet në vlerat dhe normat e komunitetit dhe në angazhimin dhe përgjegjësinë për çështjet publike.
- Mbështetja e ndërsjellë dhe bashkëpunimi që çon në të, është procesi me anë të të cilit anëtarët e komunitetit kryejnë detyra që janë shumë të mëdha ose shumë urgjente për t'i trajtuar nga një person i vetëm. Ky funksion njihet edhe si funksioni i solidaritetit.

Zhvillimi i komunitetit ka 7 faza kryesore:

1. Krijimi i lëvizjeve të reja. Kjo përfshin përfshirjen e popullsisë dhe organizatave të saj: organizimin e distriktit përkatës, krijimin e kontakteve dhe më pas vendosjen e një kuadri për komunikim.
2. Harta e situatës. Kjo fazë konsiston në vendosjen e një diagnoze socio-ekonomike, në të cilën anëtarët jo specialistë të komunitetit luajnë një rol aktiv. Gjëja më e rëndësishme është të zbuloni se çfarë di komuniteti për veten e tij dhe të identifikoni problemet, por është gjithashtu thelbësore të mësoni për historinë lokale, sociologjinë, statistikat dhe materialet e specializuara dhe zhvillimore, dhe t'i vini këto njohuri të disponueshme për përdorim nga komuniteti.

**Co-funded by
the European Union**

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

3. Për të identifikuar pikëpamjet, motivimet dhe potencialin për veprim të komunitetit dhe për t'i lidhur ato me problemet. Ky proces nuk kryhet nga organizatori/zhvilluesi por nga vetë komuniteti, me ndihmën e tij/saj aty ku është e nevojshme.
4. Prioritetizimi i përbashkët i detyrave të identifikuara, planifikimi i procesit të zgjidhjes së problemeve, përgatitja e planit të veprimit dhe projekteve të vetëndihmës.
5. 'Ndërtimi i institucioneve', d.m.th., krijimi i zakoneve dhe organizatave të reja në komunitetin lokal, formimi i organizatave të reja komunitare, trajnimi, zhvillimi i qëndrimeve dhe teknikave për veprim, nisja e aktiviteteve (projekteve) të ndryshme lokale, zhvillimi i një sistem informacioni, krijimi i forumeve publike. Nxitja e interesit publik, marrëdhëniet me publikun. Mbajtja e gjallë e proceseve të vetëorganizimit dhe ndihma e tyre.
6. Gjetja dhe mobilizimi i partnerëve: organizimi i kontakteve, rrjetëzimi ndërmjet organizatave lokale, kombëtare dhe ndërkombëtare, menaxhimi i konflikteve dhe avokimi
7. Koordinimi i punës, shtyrja përpara çdo zbatimi të ngecur. Ndihma në vlerësimin e progresit dhe planifikimi i rrugës përpara, ofrimi i asistencës profesionale në krijimin e infrastrukturës intelektuale për zhvillimin social lokal, duke ndikuar në vendimmarrësit dhe legjislacionin.

Co-funded by
the European Union

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

4. DOKUMENTET

Dokumenti ofron skica të detajuara të udhëzimeve dhe shembujve të pjesëmarrjes së të rinjve nga e gjithë Evropa, të cilat janë referuar në të gjithë paketën.

Pjesëmarrja e të rinjve është një komponent jetik i arritjes së Agjendës së Kombeve të Bashkuara për Zhvillim të Qëndrueshëm 2030. Agjenda bën thirrje për angazhimin dhe pjesëmarrjen aktive të të rinjve në proceset vendimmarrëse në të gjitha nivelet, duke pranuar se kontributi dhe idetë e tyre janë thelbësore për krijimin e një të ardhmeje të qëndrueshme. Për të mbështetur këtë qëllim, një sërë udhëzimesh dhe shembujsh të pjesëmarrjes së të rinjve janë zhvilluar në të gjithë Evropën.

Në këtë dokument, ne do të shqyrtojmë disa shembuj të udhëzimeve dhe shembujve të pjesëmarrjes së të rinjve nga e gjithë Evropa. Këto udhëzime ofrojnë njohuri të vlefshme dhe praktika më të mira se si të përfshihen të rinjtë në proceset vendimmarrëse dhe të lokalizojnë Agjendën 2030. Duke i përshtatur këta shembuj me kontekstin, nevojat dhe aftësitë e tyre lokale, organizatat rinore dhe politikëbërësit mund të zhvillojnë strategji efektive për promovimin e pjesëmarrjes së të rinjve dhe arritjen e Objektivave të Zhvillimit të Qëndrueshëm.

Co-funded by
the European Union

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

SHEMBUJ TË PJESËMARRJES KUPTIMPLOTË DHE TË TË RINJVE NË QËNDRUESHMËRI PROCESET E PROMOVUARA NGA AUTORITETET PUBLIKE

ITALI

Shoqata Vullnetare “Io, Noi” për solidaritet dhe integrim social

Gjatë Forumit Politik të Nivelit të Lartë të OKB-së 2022 në Nju Jork, qeveria italiane me rolin kryesor të Ministrisë të Tranzicionit Ekologjik (MiTE, tashmë i ndryshuar në MASE) paraqiti Rishikimin Kombëtar Vullnetar (VNR) për zbatimin e Agjendës 2030 në Itali. Ky proces është bashkëndërtuar së bashku me shoqërinë civile (me themelimin e Forumit për Zhvillim të Qëndrueshëm) dhe me mua përfshirjen kuptimplotë të të rinjve dhe organizatave rinore. Këtu janë disa shembuj të praktikave dhe udhëzimeve të mira të mundshme, të nxjerra nga [dokumentacioni VNR](#).

Si një mjet për koordinimin e zbatimit të Agjendës 2030 në Itali, Strategjia Kombëtare për Zhvillimin e Qëndrueshëm (SKZhS) i kushton rëndësi të madhe punës në nivel territori. Agjenda 2030 inkurajon shtetet anëtare të "kryejnë rishikime të rregullta dhe gjithëpërfshirëse të progresit në nivele kombëtare dhe nënkombëtare", duke u mbështetur gjithashtu në kontributet nga "shoqëria civile, sektori privat dhe aktorë të tjerë, në përputhje me rrethanat, politikat dhe prioritetet kombëtare". NSDS e Italisë e ndjek këtë objektiv edhe në dritën e një sërë rregulloresh kombëtare (neni 34 në Dekretin Legjislativ 152/2006 dhe përditësimet e tij), të cilat përcaktojnë se brenda gjashtë muajve nga miratimi i tij, Rajonet dhe Krahinat Autonome duhet të miratojnë strategjitë e tyre të zhvillimit të qëndrueshëm dhe aktivizimi i monitorimit të integruar për arritjen e objektivave të qëndrueshmërisë. Nga njëra anë, rruga e SKZHS nxit procesin e zbatimit të Agjendës 2030 në disa nivele territoriale, ndërsa nga ana tjetër lidh nivelet rajonale dhe vendore me atë ndërkombëtar, duke ofruar hapësirë për veprim dhe dukshmëri (gjithashtu përmes VNR 2022). për atë që është arritur në territore gjatë viteve të fundit për zbatimin e objektivave të ndjekura të qëndrueshmërisë strategjike.

**Co-funded by
the European Union**

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

Që nga viti 2018, me iniciativën e MiTE-it janë aktivizuar një sërë veprimesh, që synojnë ndërtimin e kornizave për politikat publike në nivel Rajonal, Province Autonome dhe Qytete Metropolitane, me qëllim arritjen e SDG-ve dhe sigurimin e provave të kontributeve të bëra nga politikat, planet dhe programet për arritjen e objektivave të SKZHS, si dhe për të përcaktuar mekanizmat dhe treguesit për të garantuar monitorimin e integruar të tyre. Në përputhje me rrugën e përshkruar nga SKZHS në nivel kombëtar, objektivi i proceseve rajonale nuk qëndron vetëm në hartimin e një dokumenti strategjik; ai konsiston më tepër në krijimin e një vizioni afatgjatë dhe aktivizimin e një sërë veprimesh të koordinuara dhe sinergjike, të cilat së bashku përbëjnë strategjitë rajonale, krahinore dhe metropolitane për zhvillimin e qëndrueshëm dhe mundësojnë arritjen e objektivave të ndjekura nga strategjia kombëtare. Sfida është shumë komplekse dhe po ndërtohet çdo ditë së bashku me territoret e përfshira, duke u mbështetur në rezultatin më të rëndësishëm të arritur deri më tani – d.m.th., krijimin e një “komuniteti synimesh” (domethënë një rrjet njerëzish, nëpunësit civilë dhe ekspertët, bazuar në bashkëpunimin, debatin dhe dialogun, që veprojnë brenda administratave individuale të përfshira) dhe praktikën e bashkëpunimit që përfshijnë të gjitha institucionet e ndryshme, shoqërinë civile dhe aktorët joshitetërorë. Të gjitha rajonet italiane dhe provincat autonome të Trentos dhe Bolzanos – Alto Adige aktualisht po përpunojnë Strategjitë e tyre Rajonale dhe Provinciale për Zhvillim të Qëndrueshëm – 11 Strategji janë miratuar deri më sot⁹. Të gjitha qytetet metropolitane italiane janë gjithashtu të përkushtuara për hartimin e agjendave të tyre përkatëse Metropolitane për Zhvillim të Qëndrueshëm, një mjet vullnetar për ndërtimin e vizioneve strategjike për të punuar në kontekstet urbane dhe metropolitane dhe për të arritur objektivat e ndjekura nga Strategjitë Rajonale dhe Provinciale për Zhvillim të Qëndrueshëm – 1 Agjenda Metropolitane ka miratuar deri më 10. Në këtë rrugë, MiTE po bashkëpunon me Shoqatën Kombëtare të Komunave Italiane (ANCI) për të garantuar ndërveprimin me përkufizimin plotësues të Planeve Strategjike Metropolitane, dhe ka aktivizuar bashkëpunimet me Unionin e Provincave Italiane (UPI) dhe Unionin Kombëtar të Bashkive dhe Komuniteti i Entiteteve Malore (UNCHEM) të forcojë rolin e të ashtuquajturës “Enti di Area Vasta” (d.m.th. entitete lokale në nivel mbikomunal/mbi-metropolitan) si aktorë themelorë për zhvillimin e qëndrueshëm të territoreve dhe zbatimin e objektivave strategjike të qëndrueshmërisë në nivele të ndryshme. Dy tryeza ndër-institucionale janë aktive në MiTE për zbatimin e SKZHS dhe zbatimin e tij në nivel territorial

**Co-funded by
the European Union**

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

(njëra me Rajonet dhe Krahinat Autonome; tjetra me Qytetet Metropolitane), si mekanizma të strukturuar të ndërveprimit të përhershëm dhe shumënivelësh për zhvillim të qëndrueshëm dhe koherencë të politikave. Në të dy nivelet, komitetet drejtuese ndërsektoriale u krijuan për të koordinuar dhe menaxhuar kompleksitetin e strategjive. Për më tepër, duke ndjekur shembullin e Forumit për Zhvillim të Qëndrueshëm aktiv në nivel kombëtar (i nisur nga MiTE në 2019), u hapën forume territoriale që synonin aktorët joshtetërorë, duke vendosur gjithashtu përfshirjen aktive në nivel territorial me synimin e rrjetëzimit dhe qeverisjes në shumë nivele.

SKZHS 2022 dhe NAP-PCSD synojnë të forcojnë dhe fuqizojnë më tej proceset me shumë nivele dhe me shumë palë të aktivizuara deri më tani, si në nivel kombëtar ashtu edhe në nivel territorial, duke siguruar një metodë të përgjithshme pune që bën bashkëpunimin dhe ndërveprimin ndërinstytucional, vertikal dhe horizontal me Aktorët joshtetërorë gurët e themelit të procesit të zbatimit. Rezultate të tilla rrjedhin gjithashtu nga Shprehjet e Interesit (EoIs) për thirrjet e publikuara nga MiTE midis 2018 dhe 2020, që synojnë përcaktimin e marrëveshjeve të bashkëpunimit për të garantuar mbështetjen e subjekteve rajonale, provinciale dhe metropolitane të angazhuara në përmbushjen e kërkesave të përcaktuara nga rregulli i lartpërmendur. për zbatimin e SKZHS, duke çuar në marrëveshjet e nënshkruara me të gjitha Rajonet, Provincën Autonome të Trentos dhe të gjitha qytetet metropolitane. Procesi i përgjithshëm bazohet gjithashtu në mbështetjen teknike të ofruar nga projekti "CReIAMO PA" (kompetenca dhe rrjete për integrimin mjedisor dhe rritjen e enteve të administratës publike), financuar nga Programi Kombëtar Operativ 2014-2020 për Qeverisjen dhe Kapacitetin Institucional dhe, në veçanti, në linjën ad-hoc të ndërhyrjes L2WP1 kushtuar zbatimit dhe monitorimit të Agjendës 2030. Një thirrje tjetër për propozime u publikua në vitin 2019. Thirrja drejtuar universiteteve, fondacioneve dhe qendrave kërkimore, synonte promovimin e projekteve për të mbështetur zbatimin e SKZHS dhe ishte hartuar në përputhje me nevojat e identifikuara dhe vërejtjet e dala brenda Tabelave të Diskutimit territorial. SKZHS 2022 kërkon gjithashtu përkushtim të fortë për pjesëmarrjen dhe përhapjen e një "kulture të qëndrueshmërisë" duke theksuar rolin thelbësor të shoqërisë civile dhe aktorëve joshtetërorë në nivele të ndryshme territoriale. Për më tepër, duke marrë parasysh rolin themelor të zbatimit që Qytetet dhe Bashkitë Metropolitane thirren të luajnë sot (gjithashtu në dritën e

**Co-funded by
the European Union**

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

burimeve të konsiderueshme kombëtare dhe evropiane që aktualisht u ndahen atyre - p.sh. Plani Kombëtar i Rimëkëmbjes dhe Rezistencës; dhe cikli i Politikës së Kohezionit 2021-2027), SKZHS synon të vazhdojë të aktivizojë dhe mbështesë territoret për të përcaktuar agjendat e zhvillimit të qëndrueshëm. Synimi ndiqet duke zgjeruar zonat e bashkëpunimit për të përfshirë nivelin mbikomunal/supra-metropolitan dhe sistemet territoriale "homogjene", duke marrë parasysh kriteret gjeografike, sfidat dhe/ose nevojat specifike të një natyre mjedisore dhe socio-ekonomike (p.sh. zonat malore, zonat e pellgut, të ashtuquajturat "zona të brendshme") për të zbatuar ndërhyrje dhe veprime shumëdimensionale dhe inovative të afta për të integruar disa sektorë politikash.

Co-funded by
the European Union

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

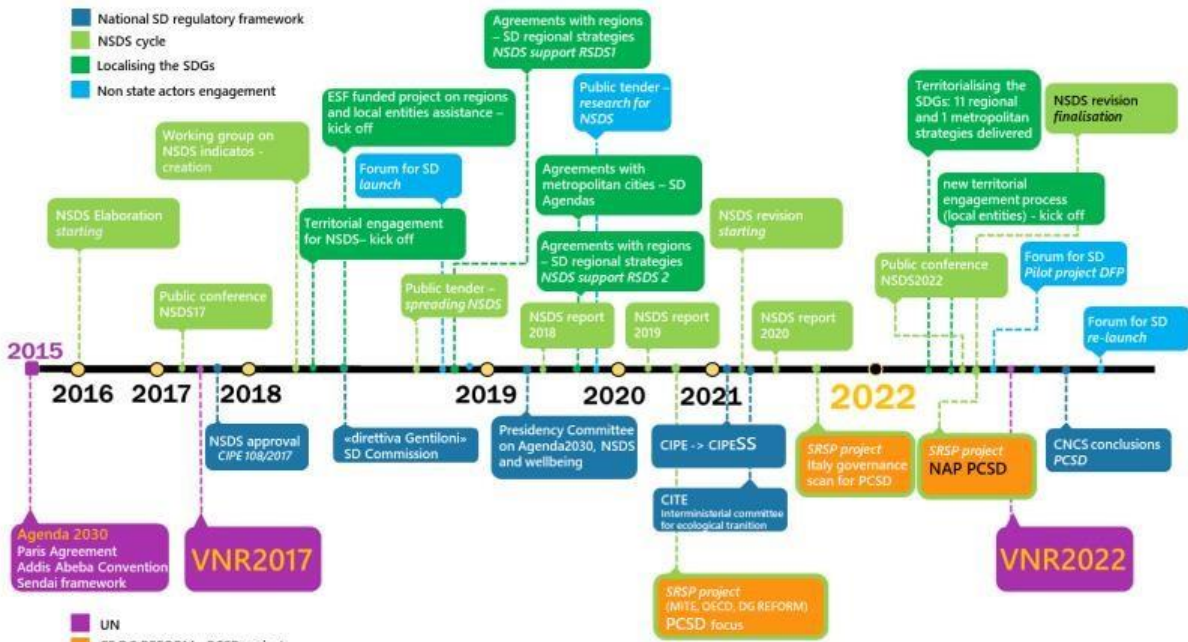

fig 1 Italy and 2030 Agenda in the NSDS process 2017>2022 (Source: MiTE - 2022)

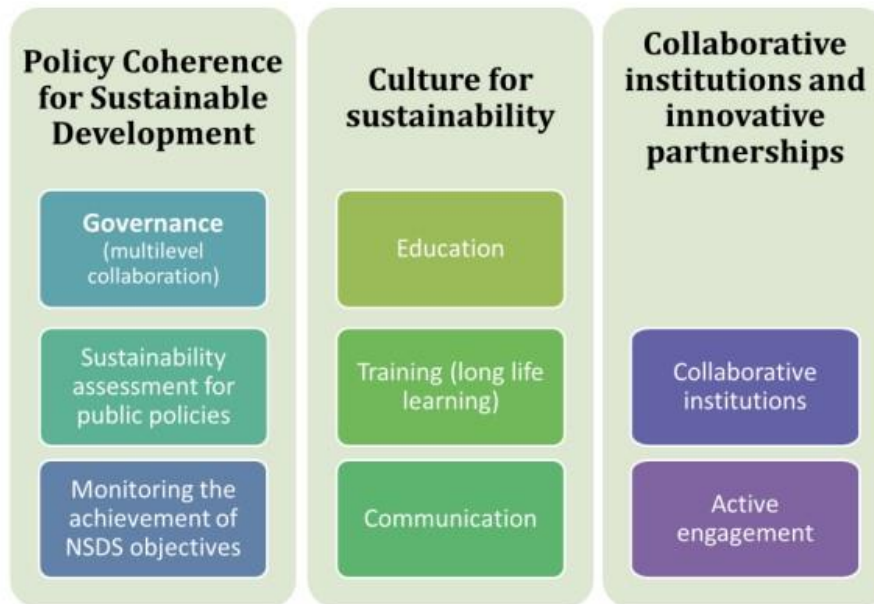

fig 3 "Vectors for Sustainability" defined by NSDS22 (Source MiTE 2022) (Source: MiTE - 2022)

Co-funded by
the European Union

ang
AGENZIA NAZIONALE
PER I GIOVANI

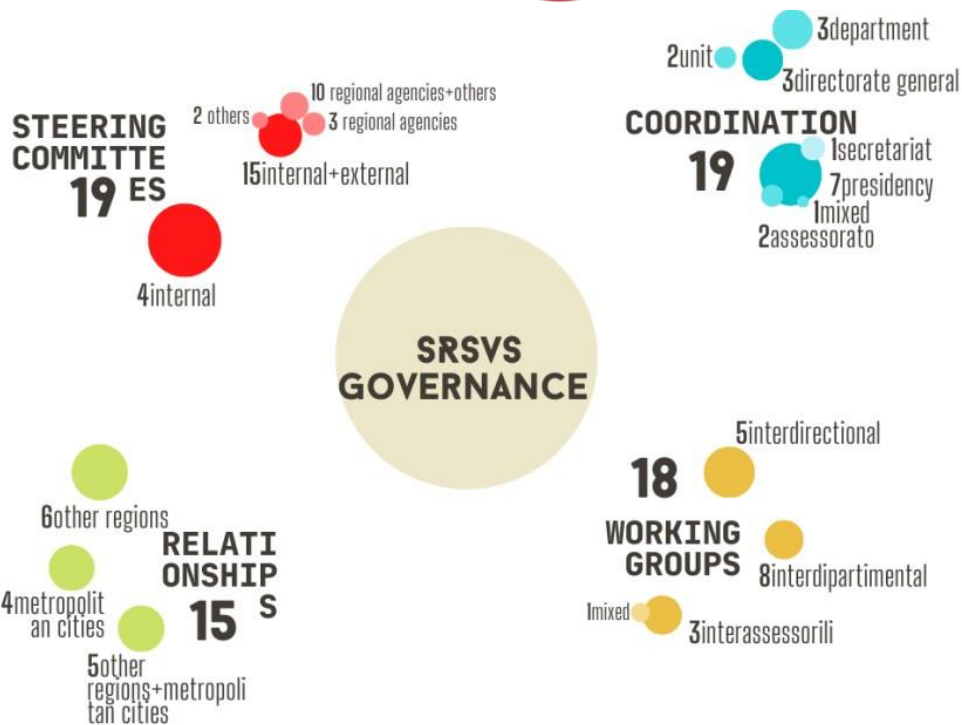

fig 11 Regional steering committees (Source: MiTE - 2022)

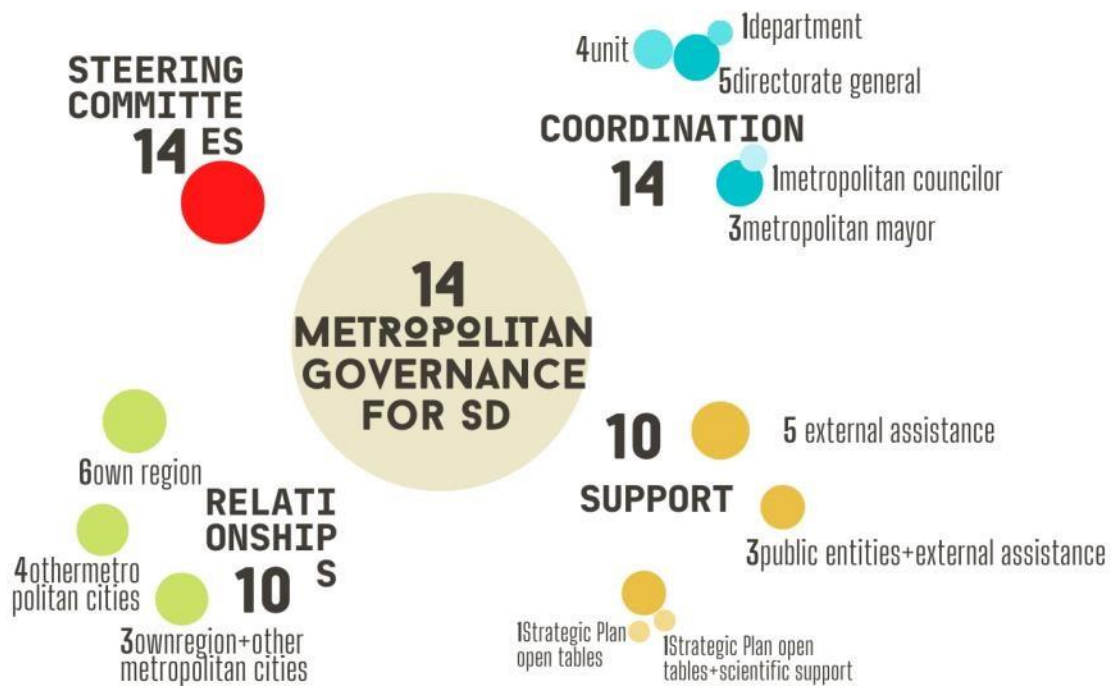

fig 12 Metropolitan steering committees (Source: MiTE - 2022)

Co-funded by
the European Union

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

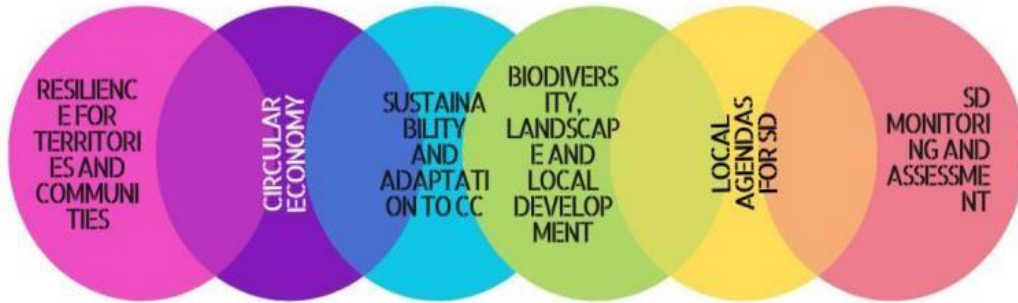

fig 15 issues addressed by thematic projects (Source: MiTE - 2022)

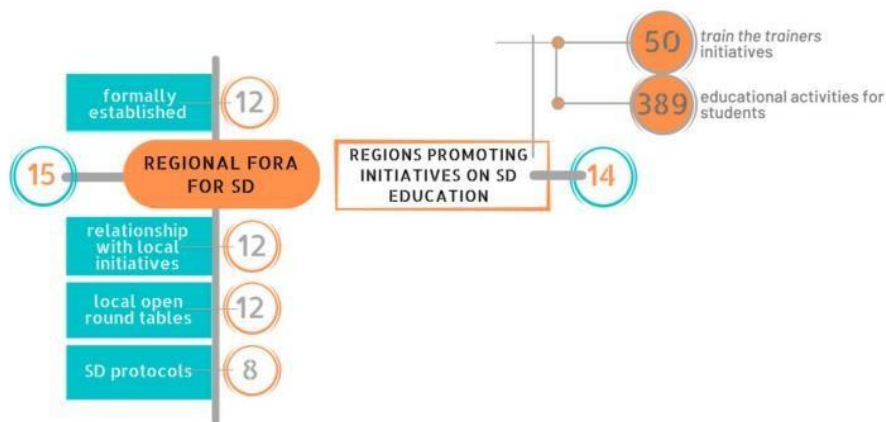

fig 16 Regional fora for SD and initiatives building a “culture for sustainability” (Source: MiTE - 2022)

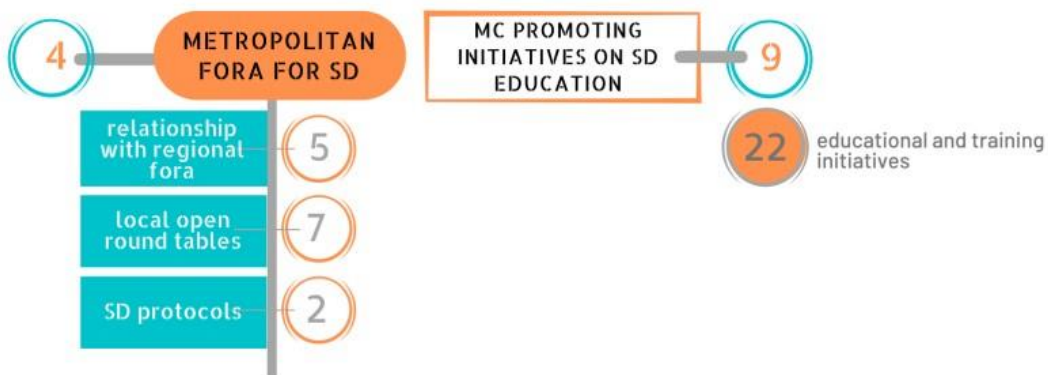

fig 17 Metropolitan fora for SD and initiatives building a “culture for sustainability” (Source: MiTE - 2022)

FOKUS 1 – ROLI I FORUMIT PËR ZHVILLIM TË QËNDRUESHËM BRENDA SKZHS DHE PKSH-PCSD

Forumi njihet si aktori kryesor i SKZHS dhe funksionon brenda kornizës strategjike referuese së bashku me administratat qendrore dhe territoriale. Për më tepër, rëndësia e ndërveprimit të qëndrueshëm me CNCS përmes Grupit të Punës 1 njihet për të siguruar koherencë midis dimensioneve të brendshme dhe të jashtme të zhvillimit të qëndrueshëm. Për sa i përket zbatimit të SKZHS, Forumi në vitet e ardhshme:

- do të marrë pjesë në dialogun ndërinstitucional për koherencën e politikave dhe në ndërtimin e mjeteve për vlerësim dhe monitorim siç përcaktohen në PKVD-PCSD (Matricat dhe Fiçet e Koherencës, Labororët e Qëndrueshmërisë, Paneli i Qëndrueshmërisë);
- do të kontribuojë në zbatimin e Vektorit të qëndrueshmërisë “kultura për zhvillim të qëndrueshëm” dhe komponentëve të tij (arsim, trajnim, informacion, komunikim), duke njohur fuqinë e tyre transformuese dhe rolin kyç të shoqërisë civile;
- do të kontribuojë në krijimin e partneriteteve inovative për zhvillim të qëndrueshëm që bashkon institucionet, universitetet, qendrat kërkimore, sistemin arsimor dhe biznesin;
- do të bashkëpunojë me territoret dhe administratat territoriale për të nxitur pjesëmarrjen në koherencë me Vektorin e qëndrueshmërisë “Pjesëmarrje për zhvillim të qëndrueshëm” dhe mbi bazën e eksperimenteve dhe bashkëpunimit ndërmjet MiTE dhe DFP për Qeverisjen e Hapur;
- do të organizojë Konferencën e Zhvillimit të Qëndrueshëm me MiTE.

**Co-funded by
the European Union**

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

FOKUS 2 – STRATEGJI RAJONALE PËR ZHQ: DISA SHEMBUJ

Rajoni i Abruzzo-s Dokumenti i Strategjisë Rajonale për Zhvillim të Qëndrueshëm u miratua me Rezolutën nr. 25 të nxjerrë nga Asambleja Legjislative Rajonale në seancën e 13 dhjetorit 2021.

Website: www.regione.abruzzo.it/content/progetto-la-strategia-regionale-dello-svilupposostenibile.

Rajoni i Kampanisë - Hartimi teknik i dokumentit të Strategjisë u finalizua pas ndërveprimit dhe dialogut me disa departamente të përfshira, si dhe me autoritetet lokale dhe shoqërinë civile.

Website: <https://campaniasostenibile.ifelcampania.it>. Informacione të mëtejshme tematike të thelluara mbi rrugën rregullatore dhe administrative përpara hartimit dhe miratimit të Agjendës së KB 2030 mund të gjenden në:

<http://www.regione.campania.it/regione/it/tematiche/svilupposostenibile-x4kj>.

Rajoni Emilia-Romagna Strategjia e Zhvillimit të Qëndrueshëm të Rajonit Emilia-Romagna u miratua me Rezolutën nr. 1840 të Këshillit Rajonal, datë 8 nëntor 2021. Website: www.regione.emilia-romagna.it/agenda2030.

Rajoni i Lazios Strategjia u miratua nëpërmjet DGR (rezoluta e këshillit rajonal) nr. 170, datë 30 mars 2021. Linku për Strategjinë: lazioeuropa.it/files/210406/dgr_170_30_03_2021.pdf. Website: www.lazioeuropa.it/laziosostenibile. Aktualisht është duke u zhvilluar procesi i monitorimit të Strategjisë dhe po hartohet kontributi i përshtatjes ndaj ndryshimeve klimatike në Strategji.

Rajoni i Ligurisë Dokument i miratuar nga Këshilli i Qarkut nëpërmjet DGR (rezoluta e këshillit të qarkut) nr. 60, datë 29 janar 2021. Website:

<https://www.regione.liguria.it/homepage/ambiente/sviluppo-sostenibile/strategie-regionalesviluppo-sostenibile.html>.

Co-funded by
the European Union

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

Rajoni i Lombardisë Strategjia u miratua nga Këshilli i Qarkut më 29 qershor 2021 – në të njëjtën seancë u miratua Dokumenti Ekonomik dhe Financiar Rajonal (duke integruar lidhjet midis objektivave dhe veprimeve të dy instrumenteve). Përditësimi i parë u bë në nëntor 2021. Teksti i përditësuar është i disponueshëm në: www.svilupposostenibile.regione.lombardia.it. Strategjia ndahet në 5 makro fusha strategjike (27 fusha të ndërhyrjes dhe 96 objektiva strategjike):

1. Shëndeti, barazia, përfshirja.
  2. Edukimi, trajnimi, puna;
  3. Zhvillimi dhe inovacioni, qytetet, territoret dhe infrastruktura;
  4. Zbutja e ndryshimeve klimatike, energjia, prodhimi dhe konsumi;
  5. Sistemi eko-peizazhor, adaptimi, bujqësia.
- Për çdo makro-fushë strategjike, në përputhje me Agjendën 2030 dhe SNZhS, janë përcaktuar disa objektiva me horizonte kohore ndërmjet viteve 2025/2030 dhe 2050 dhe janë identifikuar treguesit e monitorimit. Mjetet dhe mekanizmat e qeverisjes që mundësojnë zbatimin e Strategjisë janë përcaktuar në të, duke favorizuar integrimin e plotë ndërsektorial dhe në shumë nivele.

Rajoni Piemonte Është finalizuar procesi i integritit të njohurive për hartimin e Strategjisë Rajonale të Zhvillimit të Qëndrueshëm. U përcaktua dokumenti përfundimtar që përshkruan objektivat që duhen ndjekur në kuadër të Agjendës 2030 dhe Strategjisë Rajonale të Zhvillimit të Qëndrueshëm, duke përfshirë një gamë të gjerë aktorësh institucionalë dhe sistemin e prodhimit privat. Dokumenti përcakton kontekstin e Rajonit, vizionin për territorin e tij, udhëzimet e politikave dhe 7 makro-zonat strategjike të identifikuar, me objektiva dhe tregues strategjikë. Strategjia Rajonale e Zhvillimit të Qëndrueshëm u nda së fundi me një delegacion të Këshillit të Qarkut dhe do të miratohet deri në prill 2022 nëpërmjet një rezolute ad-hoc të këshillit të qarkut. Drafti i parë i Strategjisë Rajonale të Zhvillimit të Qëndrueshëm (qershor 2021) është i disponueshëm online; sapo të ketë përfunduar procesi formal i miratimit nga Këshilli i Qarkut, teksti përfundimtar do të publikohet. Website:

www.regione.piemonte.it/web/temi/strategia-sviluppo-sostenibile/strategia-regionale-persvilupposostenibile-0.

Co-funded by
the European Union

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

FOKUS 3 – AGJENDAT METROPOLITARE PËR ZHQ: DISA SHEMBUJ

Qyteti Metropolitan i Barit Procesi i hartimit të Agjendës Metropolitane zhvillohet paralelisht me zhvillimin e Planit Strategjik të varur brenda rrugës pjesëmarrëse a.k.a. "Bari 2030" (i nisur në shtator 2019). Më 31 korrik 2021, "Agjenda e Propozuar për Zhvillimin e Qëndrueshëm të Qytetit Metropolitan - Raporti i Përkohshëm" iu dorëzua administratës së Metropolitane. Për t'u ndjekur nga "Raporti Përfundimtar".

Qyteti Metropolitan i Cagliarit Website:

www.cittametropolitanacagliari.it/web/cmdca/sostenibilita-e-monitoraggio.

Qyteti Metropolitan i Firenzes Administrata e qytetit Metropolitane hartoi dokumentin diagnostik të titulluar Rishikimi Vullnetar Lokal (VLR) - i pari i këtij lloji në Itali - dhe ia paraqiti atë HLPF të OKB-së në korrik 2021:

https://unhabitat.org/sites/default/files/2021/07/florence_2021_it.pdf.

Më 9 mars 2022, Këshilli Metropolitan miratoi Agjendën Metropolitane 2030 për Zhvillim të Qëndrueshëm: <https://www.cittametropolitana.fi.it/wp-content/uploads/AgendaAdottata.pdf>. Agjenda përbëhet nga 10 Objektiva Metropolitane për vitin 2030 dhe dy Vektorë të Qëndrueshmërisë. Të gjithë aktorëve lokalë, aktorëve dhe qytetarëve iu dha mundësia të paraqesin komente për Agjendën deri më 14 Prill 2022. Agjenda Metropolitane 2030 për Zhvillim të Qëndrueshëm u miratua në vitin 2022.

Qyteti Metropolitan i Gjenovës Agjenda e Zhvillimit të Qëndrueshëm ofron një vizion strategjik të përditësuar të qytetit metropolitane të Xhenovas, për të orientuar objektivat dhe veprimet e Planit Strategjik Metropolitane (MSP) drejt qëndrueshmërisë mjedisore, sociale dhe ekonomike në prioritetet e veprimit në përputhje me misionet e 34 Planit Kombëtar i Rimëkëmbjes dhe Rezistencës. Viti 2021 ofroi një mundësi kyçe për të rimenduar strategjitë e qytetit Metropolitan për sa i përket përmbajtjes dhe metodave. Përditësimi i Planit Strategjik, ende në progres, synon të propozojë një çelës ndërsektorial të leximit me mjete të tjera të planifikimit (plani territorial (PTG), plani i lëvizshmërisë së qëndrueshme (PUMS; BICIPLAN) dhe Plani i Mbetjeve) – i vetëdijshëm

**Co-funded by
the European Union**

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

se vetëm një qasje e unifikuar mundëson zhvillimin planifikim strategjik efektiv dhe i qëndrueshëm. U krijua një grup pune për të përditësuar PMM-në, përmes një analize të kontekstit për të identifikuar pikat e forta/dobësitë kryesore dhe mundësitë e zhvillimit për zonën metropolitane, dhe një dokument udhëzues. Gjithashtu është duke u ngritur një sistem monitorimi i integruar (Datalab). Qyteti Metropolitan i Mesinës Ka përfunduar faza e dytë e përfshirjes së institucioneve vendore dhe shoqërisë civile (shih platformën e dedikuar: <https://agendamessinapartecipazione.it/>). Faza e tretë (hartimi i agjendës dhe projektimi i veprimeve pilot) filloi në shkurt 2022 dhe do të përfundojë deri në prill 2022. Website: www.cittametropolitana.me.it/metrocitizen/.

Qyteti Metropolitan i Milanos Procesi i hartimit të agjendës filloi në shkurt 2020 dhe do të përfundojë deri në dhjetor 2022. Deri më sot, njohuritë dhe mjetet mbështetëse janë krijuar për përcaktimin e strategjive: Netlab, Datalab, Shkolla e Qëndrueshmërisë. Informacioni është i disponueshëm në faqen e internetit:

[www.cittametropolitana.mi.it/Agenda metropolitana sviluppo sostenibile/](http://www.cittametropolitana.mi.it/Agenda_metropolitana_sviluppo_sostenibile/).

Qyteti Metropolitan i Reggio Calabria Procesi i ndërtimit të Agjendës Metropolitane për Zhvillim të Qëndrueshëm u vu në lëvizje me nisjen e projektit pilot "Qytetarët e Metrosë RC në Tranzicion", në kuadër të marrëveshjes së bashkëpunimit midis MiTE dhe Sektorit 5 – Trajnimi Profesional i Qytetit Metropolitane të Reggio Calabria. Agjenda është konceptuar si një mjet për integrimin, drejtimin dhe monitorimin e mjeteve të planifikimit në fuqi dhe/ose në proces miratimi nga qeveria e qytetit Metropolitane, në veçanti Plani Strategjik Metropolit që po hartohet, por edhe investimet territoriale (a.k.a. "Metro" NOP, Paktet për Italinë Jugore, ROP 202127, etj.), përmes vektorëve të qëndrueshmërisë dhe objektivave strategjike të SKZHS. Veprimet pilot të Njohurisë, Kodizajnit dhe Objektivave Metrocity përcaktuan trajektoret përkatëse dhe përmbajtjen udhëzuese të dokumentit të Agjendës: 1. Territori dhe Komunitetet e Qëndrueshme në Tranzicion; 2. Ajri dhe Klima; 3. Gjeografia e Re e Marrëdhënieve: Udhëtimi ("zonat e brendshme"); 4. Shërbimet e ekosistemit. Rrjetet dhe rrjedhat (mbeturinat, uji, energjia); 5. Vizionet e Qëndrueshme. Website: www.rcmetrocitysintransition.com.

Co-funded by
the European Union

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

Qyteti Metropolitan i Romës Agjenda zhvillohet paralelisht dhe në sinergji me proceset e planifikimit strategjik të qytetit Metropolitane. U hartua një propozim për “Agjendën e Zhvillimit të Qëndrueshëm të Qytetit Metropolitane të “Roma Capital”. Veprimet në kuadër të projektit “Metropoli Capitale – Sosteniamo il futuro” (Kryeqyteti Metropolitan – Le të mbështesim të ardhmen) për përcaktimin e Agjendës do të përfundojnë deri në maj 2022. Faqja e dedikuar në internet është duke u krijuar. Një pjesë e dokumenteve gjendet në: <https://www.cittametropolitanaroma.it/homepage/la-cittametropolitana/la-pianificazionestrategica/cose/documenti/>.

Qyteti Metropolitan i Torinos Faza e parë e brendshme e analizës së kompetencave dhe linjave të veprimit për arritjen e objektivave të zhvillimit të qëndrueshëm mundësoi identifikimin e fushave të para të integritit midis politikave të qëndrueshmërisë. Ai ishte gjithashtu përgatitor për përcaktimin e “Udhëzimeve për ndërtimin e Agjendës së Zhvillimit të Qëndrueshëm për qytetin metropolitane të Torinos dhe territorin e tij”, i cili u zhvillua përmes fokus grupeve ku morën pjesë Qyteti Metropolitan i Torinos, qeveria e rajonit të Piemonte dhe studiues nga Grupi i Mbështetjes Shkencore Teknike. Këto udhëzime identifikuan, ndër të tjera, një kornizë prioritesh mbi të cilat duhet investuar në lidhje me 35 6 Makro-Zonat Strategjike të Strategjisë Rajonale për Zhvillim të Qëndrueshëm dhe çuan në stimulimin e përfshirjes "të arsyetuar dhe të ndërgjegjshme" (brenda 10 grupeve të fokusit) të një game të gjerë aktorësh në suprametropolitan me funksione strategjike projektuese dhe udhëzuese. Një sërë aktivitësh tërthore siguruan një rrugë qeverisjeje me shumë nivele. Faqja e internetit: www.cittametropolitana.torino.it/cms/ambiente/agendametro-svil-sostenibile. Qyteti Metropolitan i Venecias Një analizë e kontekstit u krye për të identifikuar pozicionin e qytetit Metropolitane të Venecias në lidhje me 17 SDG-të. U hartua një raport fillestar, duke identifikuar Objektivat kryesore për kontekstin metropolitane (Qëllimet 11, 13, 15 dhe 17). Website:

www.cittametropolitana.ve.it/progetti_in_corso/progetto-pages-dal-piano-strategico-allagendalosviluppo-sostenibile-della-citt%C3%A0.

Co-funded by
the European Union

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

FOKUS 4 – KOMITETET DREJTUES TERRITORIAL DHE PKSH-PCSD

SKZHN 2022 dhe PZHK PKV synojnë të forcojnë dhe mundësojnë proceset me shumë nivele dhe me shumë aktorë që janë aktivizuar në kontekstin e procesit të zbatimit të SKZHS ndërmjet niveleve kombëtare dhe territoriale, duke siguruar një metodë të përbashkët pune që e bën bashkëpunimin ndërinstitucional, vertikal dhe horizontal, dhe me aktorët joshitetërorë një nga shtyllat e procesit të zbatimit. Konsolidimi i komiteteve drejtuese (Territorial Cabine di Regia), së bashku me Tryezat Teknike (Tavoli di Confronto) të aktivizuara si pjesë e bashkëpunimit midis MiTE dhe Rajoneve, Provincave Autonome dhe Qyteteve Metropolitane, do të nxisë një proces të qëndrueshëm dhe horizontal bashkëpunimi midis dhe brenda administratave.

FOKUS 5 – EKSPERIMENTIMET PËR VLERËSIMIN E QËNDRUESHMËRISË TË POLITIKAVE PUBLIKE: POLITIKA E KOHEZIONIT 2021-2027 DHE PLANI KOMBËTAR PËR RIKUJTIM DHE REZIELCE

Për të inovuar, thjeshtuar dhe përmirësuar vlerësimin e qëndrueshmërisë së politikave, u nis një eksperiment për të vlerësuar kontributin e politikës së kohezionit në arritjen e objektivave të qëndrueshmërisë. Tryezat e rumbullakëta ndërinstitucionale që përfshijnë MiTE dhe Rajonet, Provincat Autonome dhe Qytetet Metropolitane theksuan kontributin përkatës të ciklit të programimit të BE-së 2021-2027 në strategjitë e zhvillimit të qëndrueshëm në nivele të ndryshme territoriale. Për këtë qëllim, u zgjerua një marrëveshje bashkëpunimi aktive që nga viti 2019 me Departamentin për Politikën e Kohezionit (DIPCoE) të Presidencës së Këshillit të Ministrave (PCM) dhe Agjencinë e Kohezionit Territorial (ACT). Si rezultat, matrica e marrëdhënieve midis SKZHS dhe Agjendës 2030 tani përfshin gjithashtu informacionin për 2021-2027 të ofruar nga DIPCoE dhe ACT, dhe veçanërisht: Objektivat e Politikës (PO), rezultatet e përbashkëta dhe treguesit e rezultateve të politikës rajonale të BE-së, fushat e pranueshme të ndërhyrjes. Informacioni i përfshirë i referohet përditësimeve më të fundit të disponueshme për ERDF (përditësuar më 13 maj 2020) dhe ESF+ (përditësuar më 4 gusht 2020). Matrica e përgjithshme është një mjet dinamik i përditësuar vazhdimisht që është dhe do të vihet në dispozicion të Grupit

**Co-funded by
the European Union**

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

Koordinues të PCSD-së për të filluar konkretisht një eksperimentim të zgjeruar të potencialeve aktuale. Marrëdhëniet e përgjithshme të rindërtuara për të gjitha Zgjedhjet Strategjike Kombëtare dhe OJQ-të, si dhe për të gjitha objektivat përkatëse të Agjendës 2030, mundësojnë një kornizë referimi të gatshme për përdorim për disa politika publike, sipas tre termave të theksuar më poshtë:

- Korrelacioni ndërmjet (paraprake për analizën e ndikimit të mundshëm) OJQ-të dhe objektivat, fushat/kategoritë e ndërhyrjes së secilës politikë;
- Sistematizimi i indikatorëve të kontekstit dhe programimit (treguesit e politikave) ndërmjet politikave të ndryshme për të njëjtat tema, me synim monitorimin efektiv dhe me kosto efektive;
- Aktivizimi efektiv i sistemit të integruar të monitorimit për SKZHS-në, si kornizë referuese për vlerësimin e qëndrueshmërisë së politikave publike. Në të njëjtën frymë, eksperimentimi i mëtejshëm mbi përmbajtjen e Gjeneratës së ardhshme të BE-së filloi në shkurt 2020, për t'i siguruar me shpejtësi Zyrës së Kryeministrit dhe administratave përkatëse një mjet për vlerësimin e veprimeve të Planit Kombëtar të Rimëkëmbjes dhe Rezistencës që mund të përmbushin kërkesat përkatëse. bërë nga Komisioni Evropian. Për sa i përket koherencës së politikave dhe efikasitetit dhe efektivitetit të vlerësimit të politikave publike, konsiderohet thelbësore që SKZHS në veçanti dhe Agjenda 2030 në tërësi të vendosen si mjete afatgjata orientuese për të gjitha politikatat, duke filluar me Planin Kombëtar të Rimëkëmbjes dhe Rezistencës.

FOKUS 6 – VEPRIMET PILOT TË QYTETEVE METROPOLITATE

Qyteti Metropolitan i Barit

Agjenda parashikon 4 projekte pilot: 1. Rigjenerim urban dhe hapësira të hapura për aktivitete sociale; 2. Rizhvillimi i brigjeve ujore të vijës bregdetare metropolitane, në përputhje me Projektin Strategjik për rizhvillimin dhe zgjerimin e vijës bregdetare sipas Planit të Peizazhit të Pulias; 3. Lëvizshmëria e qëndrueshme (Biciplan; dhe Projekti Strategjik për Lëvizshmëri të butë dhe Plani i Peizazhit); 4. Projekti Bujqësia 4.0.

**Co-funded by
the European Union**

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

Qyteti Metropolitan i Bolonjës

Agjenda parashikon 4 projekte pilot: 1. Kalimi në ekonomi rrethore në territorin kodrinor dhe malor të qytetit metropolitane të Bolonjës; 2. Studim parafizibiliteti për riorganizimin e shërbimeve të transportit publik në zonat prodhuese; 3. Udhëzime për pyllëzimin metropolitane; 4. “Operation Center & Cities Web”. Për më tepër, 2 veprime synojnë rritjen e ndërgjegjësimit për qëndrueshmërinë tek shkollat dhe punonjësit e QK: 1. Leva për qëndrueshmëri (arsim); 2. Leva për qëndrueshmëri (rritja e ndërgjegjësimit për stilet e qëndrueshme të punës). https://www.cittametropolitana.bo.it/agenda_sviluppo_sostenibile/.

Qyteti Metropolitan i Firenzes

Agjenda përfshin këto veprime pilot: 1. Ripërdorimi i një hapësire të hapur në Komunën e Pontassieve për krijimin e një qendre multifunksionale. Marrëveshja e nënshkruar me MiTE-n parashikon projektin e fizibilitetit tekniko-ekonomik prej përafërsisht. Zonë mbikomunale 18,500 metra katrorë që i përket Komunës së Pontassieve, e vendosur në lindje të stacionit hekurudhor, në një pozicion qendror për strukturën urbane. Zona aktualisht është e pushuar, por dikur është përdorur për një aktivitet të rëndësishëm prodhues. Rimëkëmbja e kësaj zone nuk është vetëm një veprim mjedisor dhe urbanistik, por edhe një mundësi për zhvillim të qëndrueshëm urban me objektivin kryesor rikthimin e funksioneve strategjike për qendrën e qytetit dhe rilidhjen e strukturës urbane. Projekti parashikon krijimin e një parku të madh urban, i konceptuar si një lidhje midis sistemit kodrinor dhe sistemit të parkut lumor. 2. Projekti pilot i integruar i çmimeve të transportit publik. Ndër iniciativat prioritare që dolën nga procesi i hartimit të Planit të Qëndrueshëm të Lëvizshmërisë Urbane, Qyteti Metropolitan hartoi një projekt fizibiliteti për një sistem çmimesh të integruara efikase për të garantuar aksesin maksimal në shërbimet e transportit publik lokal.

**Co-funded by
the European Union**

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

Qyteti Metropolitan i Gjenovës

Projekti i Agjendës së Qëndrueshme të Qytetit Metropolitan të Genovas propozon një "model të qëndrueshëm të hapësirës urbane" që integron linjat e veprimit dhe ndërhyrjet, që janë reciprokisht sinergjike dhe në përputhje me Objektivat e Agjendës 2030. Ky model parashikon zgjidhje afatgjata për rigjenerimin e strukturës socio-ekonomike, rritjen e kohezionit social, pasurimin kulturor dhe cilësinë e vendeve dhe të jetës së qytetarëve, me synimin e inovacionit dhe qëndrueshmërisë – të replikueshme edhe në kontekste të ndryshme territoriale dhe që rrotullohen rreth tre pikave thelbësore:

1. Përmirësimi i kushteve urbane që zvogëlojnë disbalancat midis zonave qendrore dhe periferike, kryesisht në aspektin e shërbimeve;
2. Krijimi i bazave hapësinore për zhvillim të qëndrueshëm për të përmirësuar integrimin ndërmjet zonave urbane dhe periurbane nga të cilat ata mund të përfitojnë reciprokisht në drejtim të rigjenerimit ekologjik, lëvizshmërisë së qëndrueshme, shërbimeve;
3. Rivendosja e ekuilibrave mjedisorë. Një eksperiment fillestar i këtij modeli u zhvillua me Projektin e Fizibilitetit Teknik-Ekonomik të qendrës së shërbimit Tigullio Park në Lavagna.

Qyteti Metropolitan i Mesinës

U zgjodhën dy propozime pilot veprimi: 1. Projekti i rihvillimit mjedisor dhe rigjenerimit urban të zonës së ndërtesës "Città del ragazzo" në lagjen Gravitelli, për qëllime të përfshirjes sociale – projekti "Dopo di noi" (Pas nesh). Një model i parkut urban të qëndrueshëm me karakteristika ripërsëritjeje edhe në kontekste të ndryshme territoriale, me identifikimin e kanaleve të financimit të dedikuar (Plani Kombëtar i Rimëkëmbjes dhe Rezistencës, Plani i Integruar Urban, etj.) që integron linja të ndryshme veprimi dhe ndërhyrje që janë sinergjike dhe në përputhje me objektivat e Agjendës 2030. 2. Projekti për rigjenerimin mjedisor dhe zhvillimin e turizmit të qëndrueshëm në Parqet (Parku Nebrodi, Parku i lumit Alcantara), Rezervatet Natyrore të Orientuara (Laguna Capo Peloro, Laghetti di Marinello, Montagne delle Felci e dei Porri – Ishulli Salina) të Capo

**Co-funded by
the European Union**

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

Milazzo. Zona Detare e Mbrojtur dhe Ngushtica e Mesinës, me synimin për të gjeneruar ekonomi rrethore.

Qyteti Metropolitan i Palermos

Aksioni pilot konsiston në hartimin e një studimi fizibiliteti për krijimin e një komuniteti energjetik, me mbështetjen e AMG Energia dhe në bashkëpunim me Agjencinë Kombëtare për Teknologjitë e Reja, Energjinë dhe Zhvillimin e Qëndrueshëm Ekonomik (ENEA) dhe Gestore dei Servizi Energetici (GSE). Studimi i fizibilitetit identifikoi ambientet e Stacionit të Karabinierëve “San Filippo Neri” në distriktin ZEN në Palermo (banorë të privuar ekonomikisht dhe shumë të marginalizuar) si lokacioni i veprimit pilot. Nisma është pjesë e një projekti më të gjerë rizhvillimi të të gjithë lagjes ZEN me objektiv përmirësimin e cilësisë mjedisore, gjithashtu nëpërmjet rikuperimit të kapacitetit të reagimit social, rilidhjes me kontekstin territorial, zbatimit të shërbimeve dhe përmirësimit teknologjik të ndërtesave.

Qyteti Metropolitan i Reggio Calabria

Bazuar në 5 fushat e veprimit të Strategjisë Kombëtare të Zhvillimit të Qëndrueshëm, në kuadër të marrëveshjes së bashkëpunimit me MiTE, projekti "RC Metro Citizens in Transition" identifikoi 6 veprime pilot: 1. "Learning MetroCity IN" – Kat. A, marrësit: rrjeti institucional; 2. Knowledge Metrocity" – Kat. B, marrës: Ekosistemi Qytetar (shoqata, komitete, grupe, etj.); 4. "Knowledge Metrocity" – Kat. B, marrës: Ekosistemi Qytetar, ekspertë dhe oficerë nga institucionet, studentë universitarë, qytetarë individualë 5. "Synimet Metrocity" - Kat. C, Përcaktimi i agjendave metropolitane për zhvillimin e qëndrueshëm dhe monitorimin e vektorëve të qëndrueshmërisë së Planit Strategjik Metropolitane 6. "Co-Design Metrocity" - Kat. B, përfshirja e shoqërisë civile.

Qyteti Metropolitan i Romës

Agjenda parashikon zbatimin e 2 veprimeve pilot: 1. Scuole H24 (Shkollat H24): Eksperimentimi i një metode pune ndërsektoriale për shkollat “qendër territoriale”. Qyteti Metropolitan (MC) iu bashkua "paktit të arsimit në komunitet" në një rrjet me dy shkolla dhe mbi 30 aktorë socialë; 2.

**Co-funded by
the European Union**

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

O.S.A.! Young (Objektivat, Strategjitë, Veprimet për Territorin Metropolitane), një grup veprimesh sinergjike me fokus të rinjtë, në bashkëpunim me Universitetin Tor Vergata të Romës, duke përfshirë: projektin "Edukim+Veprim" me institutet bujqësore, hartëzimi i të rinjve. palët e interesuara, anketat, tabelat tematike, komunikimi dhe shpërndarja. Përfundimi dhe ngjarja përfundimtare në maj 2022. Parashikohet gjithashtu përfshirja dhe ndjekja e veprimeve pilot në proceset dhe mjetet e planifikimit strategjik të administratës së KM.

Qyteti Metropolitan i Torinos

Veprimet pilot synohen si fokuse specifike brenda "zonave transversale të ndërhyrjes" të parashikuara nga Strategjitë Kombëtare dhe Rajonale të Zhvillimit të Qëndrueshëm. "Të mësojmë të prodhojmë jeshile" dhe "Shkollat e qëndrueshme" fokusohen në ndërtimin e kompetencave për tranzicion, duke rritur lidhjen midis shkollave dhe qendrave të formimit profesional dhe territoreve, rreth objektivave të qëndrueshmërisë. Qëllimi është të lidhë temat e trajnimit me projektet dhe politikat e bazuara në vend, duke iu referuar misioneve dhe fushave të ndërhyrjes të Agjendës. Veprimi i parë pilot fokusohet në përcaktimin e qeverisjes territoriale që prodhon "sukses trajnimi" për sfidat e qëndrueshmërisë dhe mbështet tranzicionin për t'i trajtuar ato. Aksioni i dytë pilot synon të prodhojë një mjet për të mbështetur shkollat e mesme dhe Agjencitë e Arsimit dhe Trajnimit Profesional në rritjen e efektivitetit të tyre arsimor dhe trajnimi, duke rimenduar veten – nga pikëpamja e organizimit, rrugëve dhe proceseve arsimore dhe formuese dhe marrëdhënieve me territori – si organizata në tranzicion.

Qyteti Metropolitan i Venecias

Veprimi pilot konsiston në krijimin e një platforme ueb të përbashkët me institucionet vendore, të quajtur "pulti", në të cilën projektet/iniciativat me pasoja mbimetropolitane që i përkasin perspektivës së zhvillimit të qëndrueshëm mund të përfshihen në një mënyrë të dyanshme (nga Qyteti Metropolitan i Venecias në Bashkitë dhe anasjelltas). Platforma u zhvillua dhe u nda me një grup pilot prej gjashtë komunash për të identifikuar përmbajtjen e Agjendës dhe treguesit përkatës, dhe më pas u shtri në komunat e tjera.

**Co-funded by
the European Union**

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

LETONI

Edukimi ekologjik për të ardhmen

Qarku Gulbene ofron përfshirje të ndryshme të të rinjve për pjesëmarrësit e rinj. Ecological Future Education organizon fushata të ndryshme trajnimi dhe përfshirjeje të të rinjve për të promovuar ndërgjegjësimin mjedisor, përfshirjen sociale dhe qytetarinë aktive.

1. Forumi Rinor i Qarkut Gulbene

Një nga detyrat e qendrave rinore të rajonit Gulbene është promovimi i pjesëmarrjes dhe përfshirjes së të rinjve. Një forum rinor organizohet një herë në dy vjet. Aktivitete pjesëmarrëse janë zhvilluar në kuadër të projekteve të ndryshme: "Kafe me politikanët", "Akulllore me të mëdhenjtë", "Cupcake me një profesionist", një forum rinor, panel diskutime, takime të vetëqeverisjeve dhe trajnime pjesëmarrëse për të rinj, mësues. dhe punonjësit e të rinjve. Viteve të fundit janë mbajtur takime dhe trajnime të rregullta të vetëqeverisjes shkollore, ku vetëqeverisjet shkollore kanë mundësi të mësojnë së bashku dhe të planifikojnë aktivitete.

2. Rinia vullnetare

Puna vullnetare lokale është zhvilluar në qarkun Gulbene - është krijuar një sistem pune vullnetare afatshkurtër, në kuadër të të cilit ftohen të rinjtë të ndihmojnë në sigurimin e organizimit të ngjarjeve dhe aktiviteteve të ndryshme. Puna vullnetare organizohet gjatë periudhës së verës dhe komuna është e përfshirë në organizimin e saj. Do të ishte e nevojshme të diskutohej oferta afatgjatë e vullnetarizmit lokal.

Edukimi i së ardhmes ekologjike përfshin pjesëmarrës të rinj dhe punëtorë rinorë në zbatimin e projekteve të ndryshme kombëtare dhe evropiane në fushën e edukimit mjedisor dhe qytetarisë aktive.

Co-funded by
the European Union

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

3. Shprehja e të rinjve

Mënyra më e lehtë për të rinjtë për të shprehur mendimin e tyre është në shkolla, qendra rinore dhe OJQ.

Qendra rinore e rrethit Gulbene “Bāze” është krijuar dhe mbahet nga Komuna Gulbene. Institucioni po ecën përpara me synimin për të mbështetur dhe ndihmuar në zhvillimin e nismave të të rinjve, në të njëjtën kohë duke inkurajuar të rinjtë të zhvillojnë cilësinë e jetës së tyre. Aktivitetet kryesore të qendrës rinore bazohen në mënyrat e punës të dokumentacionit të politikave rinore të rrethit Gulbene, si dhe në prioritetet e qendrës rinore për vitin. Në periudhën e verës synohet të organizohen kampe dhe aktivitete të ndryshme për të rinjtë dhe fëmijët, duke u siguruar që përmbajtja e aktiviteteve të jetë interesante dhe aktuale për këta të rinj. Qendrat rinore janë të pajisura me infrastrukturë dhe inventar të madh, në mënyrë që në kohën ndërmjet aktiviteteve, të rinjtë të kalojnë kohën e tyre cilësore dhe sigurisht që gjithmonë do të ketë biseda dhe diskutime joformale.

4. Iniciativat rinore

Të rinjtë kanë mundësi të aplikojnë në konkursin e nismave komunale dhe në këtë mënyrë të marrin mbështetje për iniciativat e tyre deri në 400,00 euro. Qëllimi është të mbështesë iniciativat rinore që nxisin përfshirjen e të rinjve në qarkun Gulbene në proceset kulturore, sportive, arsimore dhe rinore, duke promovuar aktivitetet e tyre fizike, orientimin ndaj vlerave dhe pjesëmarrjen aktive, dhe që nuk kanë lidhje me projekte ose programe dhe ngjarje të tjera të institucioneve/organizatave të përfshira në punën me të rinjtë. Qëllimi është t'u ofrohet një mundësi të rinjve që të përfshihen në zgjidhjen e çështjeve që lidhen me fushën e rinisë.

**Co-funded by
the European Union**

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

SPANJA

Inercia Digital SL

LTTA nga projekti ynë Erasmus+ Angazhimi i të rinjve në një të ardhme të gjelbër dixhitale: LTT1 2030

Agjenda dhe SDG-të. Zhvillimi i Qëndrueshëm dhe Arsimi (2021-2-

SE02-KA220-YOU-000051481)

Një Aktivitet Trajnimi Mësimdhënës u organizua në Huelva, Spanjë, në shkurt 2023, ku 15 pjesëmarrës (punëtorë të rinj, OJQ, partnerë) morën pjesë në LTT-në e parë të projektit tonë Erasmus+ Angazhimi i të rinjve në një të ardhme të gjelbër dixhitale..

Nëpërmjet këtij kursi ne synuam t'u ofrojmë mësuesve dhe trajnerëve njohuri thelbësore për planin e Marrëveshjes së Gjelbër Evropiane dhe Agjendën 2030 për Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm në mënyrë që t'i ndihmojmë ata të arrijnë sjellje të qëndrueshme. Si dhe për të rritur ndërgjegjësimin e mësuesve dhe trajnerëve që punojnë me të rinjtë për planin e Marrëveshjes së Gjelbër dhe Agjendën 2030, në mënyrë që t'i bëjnë ata të aftë për t'i angazhuar ata në jetën demokratike përmes politikave të BE-së.

Si përmbledhje, kursi i trajnimit mbi Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm (OZHQ) dhe edukimi i qëndrueshëm ishte një përvojë e vlefshme dhe informuese për pjesëmarrësit. Kursi synonte t'u ofronte pjesëmarrësve një kuptim më të thellë të vitit 2030.

Agjenda për zhvillim të qëndrueshëm dhe roli i arsimit në promovimin e zhvillimit të qëndrueshëm.

Gjatë gjithë kursit, pjesëmarrësit ishin në gjendje të mësonin rreth SDG-ve të ndryshme, objektivat e tyre dhe sfidat e përfshira në arritjen e tyre. Ata gjithashtu u njohën me strategji dhe burime të ndryshme për promovimin e qëndrueshmërisë në mjediset arsimore dhe për integrimin e SDG-ve në aktivitetet kurrikulare.

Co-funded by
the European Union

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

Kursi u strukturua për të ofruar një përzierje të sesioneve teorike dhe praktike, me mundësi për diskutime në grup, studime të rasteve dhe vizita në praktikat e mira lokale në arsim. Përdorimi i platformës Moodle, prezantimet, fletushkat dhe fletët e punës rritën përvojën e të nxënit dhe formularët e vlerësimit dhe komenteve u dhanë një mundësi pjesëmarrësve të reflektonin mbi të mësuarit e tyre dhe të ofronin sugjerime për përmirësim.

Në përgjithësi, kursi u ofroi pjesëmarrësve njohuri dhe njohuri të reja rreth zhvillimit dhe arsimit të qëndrueshëm dhe i pajisi ata me mjete dhe burime për të promovuar qëndrueshmërinë në punën e tyre ose jetën e përditshme.

LTTA nga projekti ynë Erasmus+ “Të Bashkuar në Diversitet”

(2021-2-NL02-KA210-YOU-000047859):

Në tetor të vitit të kaluar, ne përkujtuam përsëritjen e dytë të kursit online të projektit tonë Erasmus+ United in Diversity, në bashkëpunim me organizatat Codine dhe Eutopia.

Gjatë katër ditëve, ne zhvilluam një seminar online mbi diversitetin dixhital dhe gjithëpërfshirjen në vendin e punës. Qëllimi ynë ishte t'i pajisim punonjësit dhe edukatorët e të rinjve me aftësitë e nevojshme për të përdorur mjetet e Web 2.0 dhe 3.0, duke nxitur gjithashtu komunikim efektiv dhe reagime brenda komunitetit profesional të të rinjve. Fokusi ynë ishte në promovimin e qëndrueshmërisë sociale përmes një lente gjithëpërfshirëse.

Përgjatë sesioneve të ndryshme, ne eksploruam mjete bashkëpunuese brenda organizatave rinore dhe ndamë qasjen tonë drejt shfrytëzimit të potencialit të plotë të diversitetit, si në InerciaDigital ashtu edhe në iniciativat tona Erasmus+.

Projekti ERASMUS+ "Së bashku për të luftuar bullizmin kibernetik"

(2021-1-IT03-KA220-YOU-000029227)

Projekti "Together for Tackling Cyberbullying" (TOC) është një shembull kryesor sesi pjesëmarrja e të rinjve mund të luajë një rol vendimtar në parandalimin e dhunës dhe promovimin e një mjedisi më të sigurt në internet. Projekti është një Partneritet Strategjik 24-mujor në fushën e Rinisë që

**Co-funded by
the European Union**

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

fokuset në rritjen e ndërgjegjësimit për bullizmin kibernetik dhe fuqizimin e të rinjve për të ndërmarrë veprime kundër tij.

Një nga aspektet unike të TOC është përfshirja e tij aktive e të rinjve si nxënës dhe si agjentë realë të ndryshimit. Duke përfshirë të rinjtë në projekt si pjesëmarrës të drejtpërdrejtë, TOC siguron që zërat dhe përvojat e tyre të dëgjohen dhe vlerësohen. Për më tepër, projekti zhvillon një metodologji të re arsimore që integron Tregimin Dixhital, Aftësitë Dixhitale dhe Mendimin Kritik për të nxitur një mjedis gjithëpërfshirës dhe të sigurt në internet. Duke u ofruar të rinjve këto aftësi, ata mund të bëhen më proaktivë në parandalimin e bullizmit në internet dhe promovimin e sjelljeve pozitive në internet.

Qasja e TOC nënvizon rëndësinë e pjesëmarrjes së të rinjve në adresimin e sfidave bashkëkohore në epokën dixhitale. Duke përfshirë të rinjtë si pjesëmarrës aktivë dhe bashkëkrijues të zgjidhjeve, ne mund të ndërtojmë një komunitet dixhital më të sigurt dhe më gjithëpërfshirës që përfiton të gjithë.

Majin e ardhshëm, ne do të organizojmë një LTTA për këtë projekt në instalimet tona me qendër në Huelva, Spanjë.

Strategjia Evropiane për Rininë:

Strategjia Evropiane për Rininë është një grup udhëzimesh të zhvilluara nga Bashkimi Evropian për të mbështetur pjesëmarrjen e të rinjve në proceset vendimmarrëse në nivel lokal, kombëtar dhe evropian. Strategjia fokusohet në gjashtë fusha kryesore: arsimi dhe trajnimi, punësimi dhe sipërmarrja, shëndeti dhe mirëqenia, pjesëmarrja, aktivitetet vullnetare dhe përfshirja sociale.

Rekomandimi i Këshillit të Evropës për Pjesëmarrjen e Rinisë:

Rekomandimi i Këshillit të Evropës për Pjesëmarrjen e Rinisë ofron udhëzime për shtetet anëtare se si të promovojnë pjesëmarrjen aktive të të rinjve në proceset vendimmarrëse. Rekomandimi thekson rëndësinë e krijimit të mundësive kuptimplota për të rinjtë për të marrë pjesë në jetën

**Co-funded by
the European Union**

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

politike dhe shoqërore dhe inkurajon shtetet anëtare që të përfshijnë të rinjtë në zhvillimin dhe zbatimin e politikave dhe programeve që i prekin ata.

Manifesti i Rinisë:

Manifesti i Rinisë është një dokument i krijuar nga të rinj nga e gjithë Evropa që përshkruan prioritetet e tyre për të ardhmen e Evropës. Manifesti u zhvillua përmes një procesi pjesëmarrës që përfshiu mijëra të rinj dhe përfshin rekomandime për çështje të tilla si arsimi, punësimi dhe përfshirja sociale. Manifesti synon të shërbejë si një udhërrëfyes për politikëbërësit dhe vendimmarrësit në të gjitha nivelet e qeverisjes dhe është miratuar nga një sërë institucionesh dhe organizatash evropiane.

Këta shembuj ofrojnë njohuri të vlefshme dhe praktika më të mira se si të përfshihen të rinjtë në proceset vendimmarrëse dhe lokalizimi i Agjendës 2030. Duke i përshtatur këto udhëzime dhe shembuj me kontekstin, nevojat dhe aftësitë e tyre lokale, organizatat rinore dhe politikëbërësit mund të zhvillojnë strategji efektive për promovimin e pjesëmarrjes së të rinjve dhe arritjen e Objektivave të Zhvillimit të Qëndrueshëm.

**Co-funded by
the European Union**

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

PORTUGALIA

Shoqata Sójovem das Saibreiras

PREZANTIMI

PROMOVIMI I PJESËMARRJES DIREKTE TË QYTETARËVE NË PËRKUFIZIMIN DHE APLIKACIONIN E POLITIKAVE PUBLIKE

Duke qenë se nuk ka asnjë zëvendësues të mundshëm për demokracinë, shqetësimi i përjetuar në lidhje me problemet e panumërta politike, sociale, ekonomike, kulturore dhe mjedisore të cilave demokracia nuk ka qenë në gjendje t'u përgjigjet është shumë shqetësuese. Kjo përgjigje mund të merret vetëm përmes pjesëmarrjes më të madhe dhe më të mirë të të gjithë atyre që ndikojnë sot në qeverisjen: politikanëve, institucioneve ndërmjetëse, mediave dhe qytetarëve.

Pjesëmarrja qytetare duhet të promovohet dhe inkurajohet, në vend që të disiplinohet apo imponohet. Pjesëmarrja do të ndodhë nëse sistemi politik është i hapur ndaj tij, në një demokratizim efektiv të shtetit dhe shoqërisë, duke nënkuptuar një qeverisje më transparente në përmbajtje dhe themele, shërbime publike të hapura dhe krijimin e hapësirave për pjesëmarrje efektive të qytetarëve në përgatitjen e publikut. vendimet dhe monitorimi i zbatimit të tij. Ajo që ka rëndësi është të inkurajohet një kulturë e pjesëmarrjes, bashkëpunimit dhe vendimmarrjes bashkëpunuese, me qytetarët të inkurajuar për të marrë pjesë dhe vendimmarrësit të inkurajuar për të promovuar pjesëmarrjen e tyre.

Qytetarët do të marrin pjesë më shumë kur mendojnë se pjesëmarrja mund të bëjë ndryshim në lagjen e tyre, shoqatën e tyre, shkollën e tyre, komunën e tyre, vendin e tyre apo edhe në një shkallë mbikombëtare. Vendimmarrësi do të ofrojë mundësi për pjesëmarrje sepse ai e di se vendimet e tij do të jenë më efektive sa më i madh të jetë shkëmbimi i informacionit dhe përfshirja e shoqërisë civile në procesin e vendimmarrjes.

Është gjithashtu e mundur të arrihet në përfundimin se portugezët priren të kenë pak besim në institucionet e tyre. [1] Ky është një gjetje shqetësuese pasi shkeljet e besimit çojnë në më pak

Co-funded by
the European Union

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

angazhim ndaj jetës kolektive dhe komunitare. Por përfundimi i madh që duhet nxjerrë është se në Portugali ka ende shumë për të bërë përpara se të arrihet një kulturë e pjesëmarrjes dhe një praktikë e plotë pjesëmarrëse; dhe se kur zhvillohen kultura dhe praktika të tilla, ato janë të dobishme globalisht, për sa i përket kohezionit social dhe suksesit dhe pranimit të vendimeve publike. Kjo është ajo që mund të shihet kur qytetarët përfshihen në formulimin e vendimeve vendore; kur punëtorët kanë mundësi të kontribuojnë në zgjidhjen e problemeve në kompanitë e tyre; kur shoqatat dhe lëvizjet qytetare shihen si partnerë në identifikimin e problemeve dhe kërkimin e zgjidhjeve.

Dhe sot, është relativisht konsensuale që sukcesi i zhvillimit të qëndrueshëm është më se i pamundur pa përfshirjen e shoqërisë civile, gjë që natyrisht nënkupton një ndryshim paradigme në organizimin e saj. Përgjegjësia për shndërrimin e pjesëmarrjes në një proces më kuptimplotë, të kryer me rregullsi dhe natyrshmëri dhe me një kapacitet real për të ndikuar në ndryshim, i takon si shtetit ashtu edhe të gjithë aktorëve të shoqërisë civile.

Dhe shkollat, të konceptuara si një komunitet lokal në thelb pjesëmarrës dhe pjesëmarrës për një shërbim të shkëlqyer publik arsimor, duhet jo vetëm të japin një shembull të një organizimi të tillë bashkëpunues, por edhe të forcojnë te fëmijët dhe të rinjtë një kulturë të përgjegjshme të përfshirjes dhe pjesëmarrjes në problemet, në zgjidhjet dhe në proceset përkatëse të negocimit, vendimmarrjes dhe verifikimit të rezultateve. Shkollat, brenda dhe përtej tyre, janë portale të vërteta për përhapjen e vlerave dhe procedurave të një kulture të qëndrueshme demokratike.

Nga ana tjetër, pjesëmarrja mund të stimulohet, nëpërmjet masave sektoriale që synojnë një publik të caktuar, ose nëpërmjet zbatimit të instrumenteve tërthore, masivizimi i të cilave – në terma gjeografikë dhe të lidhur me moshën – do të kontribuojë në demonstrimin e diversitetit të praktikës së pjesëmarrjes. dhe për ta bërë atë më të përsëritur dhe spontane.

Ne i referohemi veprimeve për ndërgjegjësimin dhe tërheqjen e qytetarëve për vlerën e formave të ndryshme të pjesëmarrjes. I referohemi ofrimit të mjeteve të internetit për përfshirjen e qytetarëve në proceset vendimmarrëse (crowdsourcing); Krahas rrjeteve sociale, crowdsourcing mundëson nisjen e një sfide për qytetarët që përdorin ato rrjete dhe kanalizimin e organizuar të krijimtarisë

**Co-funded by
the European Union**

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

së tyre drejt një detyre specifike ose për të zgjidhur një problem specifik. I referohemi thjeshtimit (mundësisht të certifikuar) të gjuhës së shkruar, duke synuar një kuptim më të përgjithësuar dhe të menjëhershëm të dokumentacionit dhe një vendimmarrje më të informuar nga qytetarët, fushë në të cilën mund të bëhet shumë edhe pa paragjykuar të nevojshmen. rigoroziteti teknik.

REKOMANDIME

- Të ofrohet më shumë transparencë dhe çiltërsi nga ana e shërbimeve publike, duke siguruar hapësira për pjesëmarrjen efektive të qytetarëve në përgatitjen e vendimeve publike dhe në monitorimin e ekzekutimit të tyre;
- Bëjeni shkollën shembull në forcimin, tek fëmijët dhe të rinjtë, të një kulture të përgjegjshme të përfshirjes dhe pjesëmarrjes në problemet, zgjidhjet dhe proceset përkatëse të negocimit, vendimmarrjes dhe verifikimit të rezultateve.
- Inkurajimi i pjesëmarrjes së qytetarëve nëpërmjet masave sektoriale që synojnë një audiencë specifike të synuar, të tilla si, për shembull, përmes përfshirjes më të madhe të qytetarëve në proceset e vendimmarrjes së burimeve të njerëzve (kanalizimi i organizuar i krijimtarisë së tyre në një detyrë specifike ose në zgjidhjen e një problemi konkret) dhe në zhvillimi i konsumit bashkëpunues.

Referenca: [1] Studimi i Studimit Social Evropian (2002-2008), tregon se në rastin konkret të indeksit të besimit të qytetarëve në parlamentet përkatëse, 35% e portugezëve i besojnë shumë pak ose aspak këtij institucioni, dhe në Danimarkë ky indeks është 4% dhe në Spanjë 16%.

Co-funded by
the European Union

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

SHKOLLAT NË PORTUGALI

ARSIMI BAZË DHE ARSIMI I MESËM - QYTETARIA DHE ZHVILLIMI

KORNIZA

Marrëdhënia midis individit dhe botës që e rrethon, e ndërtuar në një dinamikë të vazhdueshme me hapësirat fizike, sociale, historike dhe kulturore, i shtron shkollës sfidën për të siguruar që nxënësit të jenë të përgatitur për kërkesat e shumta të shoqërisë bashkëkohore. Kompleksiteti dhe transformimi i përshpejtuar që karakterizon shoqërinë bashkëkohore çon kështu në nevojën e zhvillimit të aftësive të ndryshme për ushtrimin e qytetarisë demokratike dhe, për rrjedhojë, shkolla ka një rol të rëndësishëm në ndërtimin e praktikave qytetare.

Në këtë mënyrë nxënësit përgatiten për një reflektim të ndërgjegjshëm mbi vlerat shpirtërore, estetike, morale dhe qytetare, për të siguruar zhvillimin e tyre të ekuilibruar qytetar. Strategjia Kombëtare për Edukimin e Qytetarit integron një sërë aftësish dhe njohurish, në përputhje me profilin e studentëve që braktisin shkollimin e detyrueshëm (PA) dhe me mësimin thelbësor (AE).

Për të kontribuar në një formim të plotë humanist të studentëve, në Qytetari dhe Zhvillim (CeD), mësuesit kanë misionin të përgatisin nxënësit për jetën, të jenë qytetarë demokratë, pjesëmarrës dhe humanistë, në një epokë të diversitetit social dhe kulturor në rritje, në ndjenjën e promovimit të tolerancës dhe mosdiskriminimit, si dhe të shtypjes së radikalizmit të dhunshëm. Prandaj, supozohet se mësuesit kanë trajnime në fushën e qytetarisë, motivim për qasje në këtë fushë dhe për përdorimin e metodologjive të projektit, si dhe përvojë në koordinimin e ekipeve pedagogjike. Edukimi për qytetari është i mishëruar në komponentin e kurrikulës CED që integron matricat e kurrikulës bazë të të gjitha viteve të shkollimit, arsimit bazë dhe arsimit të mesëm..

Në ciklin e parë të arsimit bazë, CED është një fushë pune ndërseksionale, e nxitur nga dimensionin globalizues i mësimdhënies në këtë cikël. Në ciklin e dytë dhe të tretë të arsimit bazë, CED, si disiplinë, mund të punojë sipas opsioneve kurrikulare të shkollës (tremujore, gjashtëmujore ose jo). Në kurset e edukimit dhe formimit për të rinjtë në nivelin bazë dhe në arsimin e mesëm,

Co-funded by
the European Union

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

komponenti i trajnimit Qytetaria dhe Zhvillimi zhvillohet me kontributin e të gjitha disiplinave të përfshira në matricat kurrikulare bazë.

Në arsimin e mesëm, shkolla vendos se si të zbatojë komponentin Qytetaria dhe Zhvillimi dhe, ndër të tjera, mund të miratojë:

- a) ofertën si subjekt autonom;
- b) Praktika e bashkëadjuvimit, në kuadër të një disipline;
- c) Funkcionimi në ballafaqim me një disipline tjetër;
- d) Qasja, në kuadër të disiplinave të ndryshme të matricës, e temave dhe projekteve, nën koordinimin e njërit prej mësuesve të klasës ose grupit të nxënësve..

Grupi I - I detyrueshëm për të gjitha nivelet dhe ciklet shkollore (pasi këto janë zona tërthore dhe gjatësore) • Të drejtat e njeriut

- Barazia gjinore
- Ndërkultura
- Zhvillimi i qëndrueshëm
- Edukimi mjedisor
- Shëndeti

Grupi i dytë –_Ka punuar të paktën në dy cikle të arsimit bazë

- Seksualiteti
- Mesatare
- Institucionet dhe pjesëmarrja demokratike
- Edukimi financiar dhe edukimi i konsumatorëve
- Siguria rrugore
- Rreziku

Co-funded by
the European Union

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

- Grupi i 3-të - Me aplikim fakultativ në çdo vit shkollor
- Sipërmarrje
- Bota e Punës
- Siguria, Mbrojtja dhe Paqja
- Mirëqenia e kafshëve
- Vullnetarizmi
- Të tjerat, sipas nevojave arsimore për shtetësi të diagnostikuara nga shkolla

SHEMBULL PRAKTIK I NJË PLATFORME LOKALE PËR PJESËMARRJE

PJESËMARRJE! – PJESËMARRJA QYTETARE DHE POLITIKE E GRAVE

Promovuesi: União de Freguesias de Aldoar, Foz do Douro e Nevogilde

Partnerët:

- Universiteti Katolik Portugez – Qendra Rajonale e Portos
- Provinca Portugeze e Institutit të Motrave të Santa Doroteia (PPIISD) / Shkolla e Lartë e Arsimit Paula Frassinetti (ESEPF)
- Shoqata Rinore Transformers
- Federata e Shoqatave Rinore të Qarkut të Portos (FAJDP)
- Instituti HiveMind
- TEDxPorto
- Shoqata e Komisionit të Banorëve Aldoar
- Shoqata e Banorëve të Lagjes Sociale Pasteleira
- Qendra Evropiane për Gratë dhe Teknologjinë

Co-funded by
the European Union

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

Financimi i granteve të EEA: 240,019

Financimi total: 240 019

Cili është ky projekt?

Merrni pjesë! - Pjesëmarrja qytetare dhe politike e grave ka si objektiva kryesore të promovojë një rritje të përqindjeve të pjesëmarrjes politike dhe qytetare të grave dhe vajzave në famullitë e Aldoar, Foz do Douro dhe Nevogilde, për të nxitur një përfshirje më të madhe të grave që tashmë marrin pjesë në politikë. dhe jetën qytetare lokale dhe dëshirojnë të rrisin nivelet e tyre të përgjegjësisë, me synimin për të rritur ndërgjegjësimin për barazinë gjinore dhe mundësitë dhe krijimin e mjeteve për të lehtësuar pjesëmarrjen politike dhe qytetare në nivel lokal. Është një projekt i Open Call#5: Projekte për promovimin e barazisë midis grave dhe burrave në nivel lokal. Duke punuar së bashku për një Evropë konkurruese dhe gjithëpërfshirëse.

Linku:<http://www.aldoarfoznevogilde.pt/pages/453?fbclid=IwAR10SckJuV5cpM5r9A0vDeMjdJMzWe fNxH7MDh07E5I4yVApkulJjlzNaLI>

Co-funded by
the European Union

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

RUMANIA

Këshilli i Qarkut Harghita

Këshilli i Qarkut Harghita ka disa programe dhe aktivitete në të cilat komuniteti mund të përfshihet në mënyrë aktive. Institucioni ynë përpiqet të organizojë çdo vit ngjarje të ndryshme në të cilat ne po përpiqemi të përfshijmë sa më shumë të rinj, sepse ne e kuptuam se të rinjtë janë një burim i madh njerëzor për zhvillim dhe agjentë kryesorë për ndryshime sociale, rritje ekonomike dhe inovacion teknologjik.

5. Komiteti Rinor

Këshilli i Qarkut Harghita mbështet dhe ndihmon projektet e të rinjve në tranzicion duke i përfshirë të rinjtë në hartimin e politikave. Për të arritur një lidhje të qëndrueshme me brezin e ri do të krijohet një Komitet Rinor, përmes të cilit do të mbulohen një numër i konsiderueshëm i të rinjve në rajonin tonë. Komiteti Rinor do të përbëhet nga anëtarë të udhëheqjes së organizatave jofitimprurëse nga e gjithë territoret tona rajonale (Csíkszék, Udvarhelyszék, Gyergyószék), të cilët do të përfaqësojnë komunitetin e tyre dhe së bashku do të gjejnë zgjidhje në lidhje me politikëbërjen, sponsorizimin dhe organizimin e aktiviteteve përmes të cilave ata mund të fitojnë mbështetje nga politikëbërësit nga qarku ynë.

6. Këshilli i Qarkut Harghita - Strategjia Rinore

Çdo 5 deri në 8 vjet, Këshilli i Qarkut Harghita përgatit një strategji rinore për qarkun, e cila gjithashtu vihet për konsultim me popullsinë, veçanërisht me të rinjtë. Rinia është grupi shoqëror që mund të përcaktojë rrënjësisht zhvillimin e qarkut në 20-30 vitet e ardhshme. Tani po investojmë te të rinjtë që në terma afatgjatë ata vetë të jenë ata që do ta bëjnë qarkun edhe më të zhvilluar, të jetueshëm dhe të dashur. Konsultimet organizohen nga Këshilli i Qarkut Harghita në të dy nivelet rajonale dhe sektoriale. Është e rëndësishme të kuptohen opinionet e të rinjve në qark dhe opinionet e përfaqësuesve të sektorëve, aktivitetet e të cilëve prekin të rinjtë dhe aktivitetet e të cilëve përcaktohen edhe nga të rinjtë. Për këtë qëllim, u krye një anketim online me pyetësor për të

Co-funded by
the European Union

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

identifikuar nevojat e të rinjve në qark, i cili shërbeu si bazë për zhvillimin e Strategjisë për Rininë e Qarkut. Strategjia për Rininë mbulon disa sektorë. Këtu përfshihen zhvillimi i burimeve njerëzore, programe të ndryshme edukimi dhe trajnimi, shëndeti, mënyra e jetesës së shëndetshme dhe koha e lirë aktive, punësimi dhe sipërmarrja, mundësitë e barabarta, planifikimi familjar, qytetaria aktive, vullnetarizmi dhe ndërgjegjësimi mjedisor. Në vitin 2023, Strategjia Rinore e Këshillit të Qarkut Harghita u përditësua përsëri dhe aktualisht është duke u finalizuar; kjo strategji do të jetë e vlefshme deri në vitin 2030.

7. Hapësira rinore e Talent Magnet

Këshilli i Qarkut Harghita e konsideron të rëndësishme mbajtjen e kontakteve të drejtpërdrejta me të rinjtë, pasi kjo është e nevojshme për të gjetur zgjidhjet më të mira të mundshme për nevojat gjithnjë në ndryshim si në nivelin politik ashtu edhe në atë administrativ. Përfshirja e të rinjve në jetën publike është një sfidë, por dhjetorin e kaluar Këshilli i Qarkut Harghita inauguroi një hapësirë rinore për të rinjtë në qark. As në qytetin e Miercurea Ciuc, as në qarkun Harghita nuk ishte krijuar më parë një hapësirë e tillë rinore me përdorim të lirë për të rinjtë. Hapësira e të rinjve, e quajtur Talent Magnet, nuk është e madhe, por mund të strehojë rehat 20 të rinj në çanta dhe karrige dhe ka wifi falas. Hapësira, e vendosur në ndërtesën e Këshillit të Qarkut, mund të përdoret për qëllime të ndryshme, si takime me miqtë, pirja e një kafeje të ngrohtë në ditët e ftohta të dimrit, pritja e autobusit pas shkollës, këshillat studentorë mund të mbajnë mbledhjet e tyre javore. në një mjedis rinor, ose thjesht ulur për një bisedë miqësore ose një lexim. Muajt e kaluar ka pasur biseda për drejtimin e karrierës në hapësirën rinore, duke biseduar me të rinj të suksesshëm dhe duke dhënë shembuj të mirë, por edhe këshillat studentore dalin rregullisht për të biseduar dhe organizuar evente. Hapësira rinore është një mënyrë për të afruar administratën dhe për të përfshirë të rinjtë në jetën e komunitetit.

**Co-funded by
the European Union**

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

8. "5leteló (stuhi mendimesh): spitali i vjetër - perspektivë e re

Këshilli i Qarkut Harghita dhe Komuna e Miercurea-Ciuc shpallën konsultimin publik "5leteló: spitali i vjetër - perspektivë e re" në vitin 2021. Gjithsej 360 persona paraqitën sugjerimet e tyre për një përdorim të ri për spitalin e vjetër dhe hapësirën publike në pjesa e pasme e Kalasë Miko. Kjo nismë është një përpjekje e përbashkët me publikun për të vendosur së bashku perspektivat e reja të spitalit. Të gjitha departamentet e spitalit të urgjencës së qarkut të Miercurea-Ciuc do të zhvendosen në një hapësirë të re, duke e shndërruar kështu këtë zonë në një nga qendrat urbane më aktive në Transilvani. Banorët kanë bërë një sërë sugjerimesh, duke përfshirë një park aventure, një shtëpi të moshuarish, arsim dhe kulturë, një qendër shëtitjeje me qen dhe inkubatorë.

Co-funded by
the European Union

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

SHQIPËRIA

Titulli: “Green Albania” - Një fushatë ndërgjegjësimit për zhvillimin e gjelbër në Shqipëri

Hyrje e shkurtër: Gjatë vitit 2022, Kongresi Rinor Kombëtar në bashkëpunim me Bashkinë e Tiranës zbatoi "Tirana Kryeqytet Evropian Rinor 2022" me titullin një program makro, ku vëmendje e veçantë iu kushtua mbrojtjes së shëndetit dhe mjedisit, politikave të gjelbra, zhvillimit të qëndrueshëm dhe nismave ndërgjegjësuese për fuqizimin dhe motivuar të rinjtë që të jenë më të përgjegjshëm për mjedisin. Në kuadër të nismave të shumta të ndërmarra, është prodhuar një video-dokumentar, ku perspektiva, investimet, prioritetet dhe roli që duhet të kenë institucionet publike, organizatat rinore dhe kompanitë private, shpaloset si një thirrje për të ardhmen e investimeve të gjelbra në vend. Coca-Cola Bottling Albania është ndër investitorët që reflektojnë një shembull për t'u ndjekur, si dhe një partner strategjik i "Tirana European Youth Capital 2022". Fokusi në investimet e gjelbra na shërben si një model që na orienton mbi rëndësinë e përcaktimit të prioriteteve dhe mekanizmave të duhur nga institucionet publike, si për të lehtësuar zbatimin e investimeve të qëndrueshme në Shqipëri.

Çfarë është bërë:

Si rezultat i këtij bashkëpunimi dhe për të shërbyer si nxitës për kompanitë e tjera që operojnë në Shqipëri, ne shfaqëm një video dokumentar që thekson natyrën komplekse dhe shumëdimensionale të politikave të gjelbra, gjë që nxit nevojën për bashkëpunime dhe strategji ndërsektoriale. Në një bisedë me Kryetarin e Bashkisë së Tiranës z. Erion Veliaj, Presidentin e Coca-Cola Bottling Albania z. Luca Busi, Ministren e Turizmit dhe Mjedisit znj. Mirela Kumbaro, Drejtoren Ekzekutive të Kongresit Kombëtar të Rinisë znj. Dafina Peci dhe Koordinatorën e Përgjithshme të programi Tirana EYC 2022 - NYC Aspasjana Kongo, ne shtjelluam politikat kombëtare dhe lokale, ndikimin e mekanizmave të qëndrueshmërisë dhe masat e marra nga kompanitë me gjurmë mjedisore dhe rolin e të rinjve si forcë lëvizëse për të promovuar këtë nismë të përbashkët që synon të ndërgjegjësimi për këto tema. Palët kryesore të interesuara të përfshira në këtë nismë theksojnë

Co-funded by
the European Union

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

nevojën për forcimin e bashkëpunimit midis organizatave të shoqërisë civile, komunitetit të biznesit dhe të rinjve, si aktorë kryesorë për të çuar përpara zbatimin e politikave të gjelbra në Shqipëri.

Fokusi i fushatës ishte:

- Promovimi i rëndësisë së politikave të gjelbra për zhvillimin e qëndrueshëm dhe bashkëpunimin ndërsektorial ndërmjet aktorëve të ndryshëm për zbatimin e tyre.
- Ndarja e praktikave të mira.
- Promovimi i zërave të të rinjve dhe nismave të udhëhequra nga të rinjtë që fokusohen në zhvillimin e gjelbër dhe të qëndrueshëm.

Ka shumë për të bërë dhe duke bashkuar forcat mund të fillojmë:

- Mbështetja e edukimit dhe ndërgjegjësimit mjedisor në nismat e udhëhequra nga të rinjtë.
- Investimi në partneritete; përfshirja në dialog, shkëmbimi i njohurive dhe burimeve dhe puna së bashku drejt qëllimeve të përbashkëta mjedisore.
- Përcaktimi i qëllimeve të qëndrueshmërisë; duke vendosur qëllime specifike, të matshme dhe të kufizuara për qëndrueshmërinë për institucionet dhe bizneset tona.

Linqe, web, foto:

Video Dokumentar “Green Albania” <https://www.youtube.com/watch?v=Sv8qIyd0uqg>

Titulli: 'Rinia për Transformimin Socio-Ekologjik

Hyrje e shkurtër: Një nga projektet dhe programet kryesore të KRK është "Rinia për Transformimin Socio-Ekologjik" i zbatuar në partneritet me Friedrich Ebert Stiftung Albania, një projekt nga ku janë krijuar programe kërkimore intensive dhe ngritje kapacitetesh për të kontribuar në fuqizimin e të rinjve dhe përmirësimin e politikave socio-ekologjike në nivel lokal..

Çfarë është bërë:

Në bashkëpunim me 12 qarqe në Shqipëri, nëpërmjet kërkimit të nevojave dhe prioritizimit të tranzicionit socio-ekonomik dhe të gjelbër, ekspertët tanë kanë përpiluar 12 manuale që shërbejnë si shtyllë për avancimin e politikave të gjelbra në nivel lokal. Manualët shërbejnë si dokumente strategjike në nivel vendor me synimin për të krijuar një kulturë të re pune, bazuar në parimet e transformimit social-ekologjik, ndërgjegjësimin e administratës publike për këtë çështje dhe mbi politikat e gjelbra.

**Co-funded by
the European Union**

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

Qëllimi parësor mbetet gjithashtu intensifikimi i dialogut, bashkëpunimi mes komunave dhe organizatave lokale, si dhe gjenerimi i ideve dhe zgjidhjeve potenciale lidhur me ndryshimet klimatike dhe zhvillimin e qëndrueshëm. Manualët janë dokumente politikash që u shërbejnë institucioneve, organizatave të shoqërisë civile që punojnë në sektorin e politikave publike, mjedisit dhe zhvillimit të qëndrueshëm, studiuesve, qytetarëve dhe të rinjve për të kuptuar më shumë situatën aktuale të transformimit social-ekologjik në 12 Bashkitë e Shqipërisë. . Gjithashtu, për iniciativat ekzistuese dhe problemet që janë ende prezente, duke mundësuar rekomandime të mundshme për përmirësimin e situatës.

Projekti "Rinia për Transformimin Socio-Ekologjik" ka dhënë një ndikim të rëndësishëm në fushën e qëndrueshmërisë përmes nismave të tij të ndryshme. Këtu janë disa njohuri mbi kontributet e projektit:

- • Fuqizimi i të rinjve
- • Rritja e ndërgjegjësimit për politikën
- • Promovimi i Dialogut dhe Bashkëpunimit
- • Gjenerimi i zgjidhjeve inovative
- • Informimi i Rekomandimeve të Politikave
- • Krijimi i një kulture të re pune

Projekti "Rinia për Transformimin Socio-Ekologjik" ka pasur një ndikim pozitiv në qëndrueshmëri duke fuqizuar të rinjtë, duke rritur ndërgjegjësimin për politikën, duke promovuar dialogun dhe bashkëpunimin, duke gjeneruar zgjidhje inovative, duke informuar rekomandimet e politikave dhe duke nxitur një kulturë të re pune rreth qëndrueshmërisë. Këto përpjekje kontribuojnë për të ndërtuar një të ardhme më të qëndrueshme dhe për të adresuar sfidat urgjente mjedisore me të cilat përballemi sot.

Linqe, web, foto:

<https://krk.al/manualet-per-transformimin-socio-ekologjik/>

<https://krk.al/workshop-transformimi-socio-ekologjik/>

<https://krk.al/eko-sipermarrja-e-te-rinjve-per-te-ardhmen-e-ekonimise-se-gjelber/>

Titulli: Act@Mjedis: Rinia aktive për një Shqipëri të gjelbër evropiane

Hyrje e shkurtër: Act@Environment: Rinia aktive për një Shqipëri evropiane të gjelbër është një nga projektet më të suksesshme që është zbatuar nga organizata Qendra për Fuqizimin Ligjor, në kuadër të

**Co-funded by
the European Union**

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

Programi Tirana Kryeqyteti European i Rinisë 2022 me mbështetjen financiare të Kongresit Rinor Kombëtar në bashkëpunim me Bashkinë e Tiranës.

Qëllimi i përgjithshëm i projektit është informimi, trajnimi dhe ndërgjegjësimi i të rinjve të moshës 18-29 vjeç në lidhje me mbrojtjen e mjedisit për të mbrojtur të drejtat sociale ekonomike dhe për të gëzuar shëndet të mirë fizik dhe mendor.

Objektivat specifike:

1. Informimi dhe ndërgjegjësimi i të rinjve për të drejtat mjedisore.
2. Inkurajimi i aktivizimit të komunitetit për mbrojtjen e mjedisit.
3. Promovimi i praktikave komunitare të mbrojtjes së mjedisit dhe ekonomisë qarkore dhe të gjelbër.

Çfarë është bërë:

Projekti ka kontribuar në rritjen e kapaciteteve reaktive të të rinjve, me fokus studentët e Fakultetit të Drejtësisë në Tiranë dhe Durrës mbi të drejtat mjedisore, pasojat që vijnë nga dëmtimi mjedisor dhe efektet pozitive të zbatimit të ekonomisë qarkore dhe të gjelbër. Nëpërmjet projektit u zhvilluan fushata informuese dhe sensibilizuese në baza komunitare dhe përmes rrjeteve sociale për të rinjtë që jetojnë në Tiranë, Vorë dhe Durrës, për të adresuar pranë institucioneve të pushtetit vendor, raste që kanë të bëjnë me mbrojtjen e mjedisit dhe ato financiare e shëndetësore. Avantazhet e zhvillimit të aktiviteteve ekonomike që mbrojnë mjedisin.

Qëndrueshmëria:

Rezultatet e projektit krijojnë parakushtet për zhvillimin e juristëve të rinj që kanë akses dhe aftësi për të ndjekur çështje mjedisore me interes publik, për rritjen e aftësive të komuniteteve lokale për të adresuar problemet e tyre mjedisore dhe për zhvillimin e sipërmarrësve të rinj që zbatojnë modelet ekonomike në mbrojtjen e mjedisit.

Linqe, web, foto:

<https://cle.al/sq/vepromjedisi/>

<https://juristonline.al/informacione-ligjore/>

**Co-funded by
the European Union**

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI

Co-funded by
the European Union

ang
AGENZIA
NAZIONALE
PER I GIOVANI